

OVERZICHT GEBRUIKTE LITERATUUR

Primaire bronnen

- Apostolische Vaders* 1, vertaald, ingeleid en toegelicht onder eindredactie van A.F.J. Klijn, Kampen, 1981.
- Apostolische Vaders* 2, vertaald, ingeleid en toegelicht onder eindredactie van A.F.J. Klijn, Kampen, 1983.
- Apocriefen van het Nieuwe Testament* I, vertaald, ingeleid en toegelicht onder eindredactie van A.F.J. Klijn, Kampen, 1984.
- Apocriefen van het Nieuwe Testament* II, vertaald, ingeleid en toegelicht onder eindredactie van A.F.J. Klijn, Kampen, 1985.
- Aristophanes, *Vrouwenstaking Vrouwenfeest Vrouwenpolitiek*. Hein L. van Dolen vert., Amsterdam, 1995.
- Apuleius, *De gouden ezel. Metamorphosen*. M.A. Schwartz vert. Amsterdam, 1996.
- The Bible, The Common Bible, The Revised Standard Version with the Apocryphal/Deuterocanonical Books*, New York, Glasgow and Toronto, 1995 (repr.).
- De Bijbel uit de grondtekst vertaald, Willibrordvertaling 1995. Geheel herziene uitgave*, Den Bosch, 1995.
- Corpus Hermeticum*. Roelof van den Broek en Gilles Quispel. Amsterdam, 1990.
- M. Dietrich, O. Loretz en J. Sarmartin, *The Cuneiform Alphabetic Texts from Ugarit, Ras Ibn Hani and Other Places*. (KTU: second and enlarged Edition: Abhandlungen zur Literatur Alt-Syrien-Palestinas und Mesopotamiens 8) Münster, 1995.
- Diodorus Siculus. *Bibliotheca Historica of Library of History*, C. H. Oldfather vert., Loeb Classical Library 279 en 303, Cambridge Mass., Londen, 1998.
- Selma Schepel. *Enuma Elisj. Het Babylonische Scheppingsverhaal*, Deventer, 2002.
- Het Epos van Gilgames*, Herman Vanstiphout (vert), Nijmegen, 2001.
- Euripides, *Ifigeneia in Aulis*. Herman Altena, Amsterdam, 2000.
- Euripides, *Andromache*. van inl. en vert. voorzien door J. C. Kamerbeek, Leiden, 1973.
- Gnostische Geschriften*, uit het Koptisch vertaald, ingeleid en toegelicht door G. P. Lutikhuisen, Kampen, 1988.
- E. Hennecke, W. Schneemelcher, *Neutestamentliche Apocryphen in deutscher Übersetzung*, bd 1: Evangelien, bd 2 Apostolisches, Apocalypsen und Verwandtes, Tübingen, 1959 en 1964.
- Herodotus, *Historiën*, in vertaling van Onno Damsté, *Herodotus Historiën*, Haarlem, 1978.
- Hesiodus, *De geboorte van de goden, Werken en dagen*. Vertaald en toegelicht door Wolther Kassies, Amsterdam, 2002.
- Homerus, *Ilias*, naverteld door O. Damsté, Utecht, 1997; Gerard Koolschijn, Amsterdam, 1993.
- Homerus, *Odyssee*. O. Damsté, Utrecht, 1974.
- Homerische Hymnen*. Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door H. Verbruggen. Amsterdam, 1995; zie ook Loeb Classical Library 57.
- Horace. L. Jones, *The Geography of Strabo. The Loeb Classical Library* 267, Londen, 1917, 1932.
- De Koran*, J. H. Kramer, Amsterdam, 1997.
- De Koran, Een weergave van de betekenis van de Arabische tekst in het Nederlands*, vertaald door Fred Leemhuis, Houten, 2001. tiende druk.
- Legenda Aurea, Gouden Legendes. heiligenlevens en heiligenverering in de Nederlanden*, Anneke B. Mulder-Bakker, Hilversum, 1997.
- Lucianus, *De Dea Syria. The Syrian Goddess (De Dea Syria) attributed to Lucian*, Harold W. Attridge en Robert A. Oden, Text and Translations 9, Graeco-Roman Religion Series 1, Montana 1977.
- De Nag Hammadi Geschriften. Een integrale vertaling van alle teksten uit de Nag Hammadi Codices en de Berlijnse Codex*. Jacob Slavenburg en Willem Glaudemans, Deventer, 2004.
- Het Nieuwe Testament. Willibrordvertaling. Herziene uitgave* 1992. Den Bosch, 1992.
- Pausanias, *Periëgesis. Beschrijving van Griekenland*. Engelse vert: *Guide to Greece* Peter Levi ed., 2 dl. Harmondsworth, 1971.
- Philo van Alexandrië, *Quaestiones et solutiones in Genesim* (vragen en antwoorden over Genesis) in: R. Marcus, *Philo of Alexandria, two supplementary volumes*, Vol 1 en 2, Cambridge (Mass.), Londen, 1953, 2-551 voor Engelse vertaling uit het Armeens.
- Plinius, *Naturalis Historia*, vert.: *Natural History* I, II. H. Rackam ed., The Loeb Library 330, Londen, 1938.
- Plutarchus, *Over Isis en Osiris. Moralia* V. Gerard W. Janssen vert., Leeuwarden, 1999, 120-179; Loeb Classical Library 306.
- Plutarchus, *De Pythia geeft tegenwoordig geen orakels in verzen meer*, door Gerard W. Jansen vert. en bewerkt in: *Moralia* V, 20-67.

Plutarchus, *Het verval van de orakels*, door Gerard W. Jansen vert. en bewerkt in: *Moralia* V, 68-119.
Semonides zie H. Loyd-Jones, *Females of the Species: Semonides on Women*, Translation with Greek text and commentary, Londen, 1975.

Naslagwerken en encyclopedieën

The Anchor Bible Dictionary. David Noel Freedman ed., vol. 1-6, New York, 1992.
Atrium Encyclopedie, Alphen aan de Rijn, 1995, vert. van *Guinness Encyclopedia*, Londen, 1990, 1994.
Dictionary of Deities and Demons in the Bible. Karel van der Toorn, Bob Becking, Pieter W. van der Horst ed. Leiden, 1995 (afgekort tot: *DDD*).
Dictionary of Gnosis and Western Esotericism, Hanegraaff, Wouter J., ed., Leiden, 2006.
Encyclopedia of Indo-European Culture, Garland Publishing, 1999.
Encyclopedia of Islam. New Edition Prepared by a Number of Leading Orientalists, Leiden, 1995.
Geïllustreerde Wereldatlas van de Archeologie, Leone Fasani ed., Helmond, 1981.
Geschiedenis van de vrouw. Oudheid I. Georges Duby en Michelle Perot eds., Amsterdam, 1992
Theological Dictionary of the Old Testament, G. Johannes Botterweck en Helmer Ringgren eds., New York, 1977 (vert. uit Duits).
Wereldatlas van de archeologie met meer dan 1000 vindplaatsen. Paul G. Bahn, ed., Leuven, 2001.
Carl Roebuck, *The World of Ancient Times*, New York, 1966.
Maarten Timmer, *Van Anima tot Zeus. Encyclopedie van begrippen uit de mythologie, religie, alchemie, cultuurgeschiedenis en analytische psychologie*, Rotterdam, 2001.

DEEL I DE LENTE

Vrouwenstudies-matriarchaat-godinonderzoek

Mehmet Ates, *Mythology and Symbols. Symbols of Mother Goddess and Fertility*, I-II-III, Istanboel, 2002.
J.J. Bachofen, *Das Mutterrecht. Eine Untersuchung über die Gynaiokratie der alten Welt nach ihrer religiösen und rechtlichen Natur*, Stuttgart, 1861, vert: *Myth, Religion and Mother-Right: Selected Writings*. Bollingen Series LXXXIV, Princeton University Press, New York, 1967.
Anne Baring, Jules Cashford, *The Myth of the Goddess. Evolution of an Image*, Londen, 1993.
Aliki Barnstone en Willis Barnstone, *A Book of Women Poets from Antiquity to Now*, New York, 1980.
Harold Bayley, *The Lost Language of Symbolism. An inquiry into the origins of certain letters, words, names, fairy-tales, folklore, and mythology*, Vol I, II, Londen, 1952.
Simone de Beauvoir, *La deuxième Sexe*, Parijs, 1949; Eng. vert., *The Second Sex*, New York, 1974.
Christina Biaggi, *The Rule of Mars. Readings on the Origins, History and Impact of Patriarchy*, Manchester CT, 2005.
Sarah Blaffer Hrdy, *Mother Nature, A History of Mothers, Infants and Natural Selection*, New York, 1999; Ne. vert. *Moederschap, een natuurlijke geschiedenis*, Utrecht, 2000.
Blaffer Hrdy, Sarah, 'Meet the Alloparents. Shared childcare may be the secret of human evolutionary success', *Natural History* 2009 (04) 24-29.
Blaffer Hrdy, Sarah, *Mothers and Others, the evolutionary origins of mutual understanding*, Belknap Press, 2009.
J. C. Bleeker, *de Moedergodin in de Oudheid*, Den Haag, 1960.
Pamela Berger, *The Goddess Obscured. Transformation of the Grain Protectress from Goddess to Saint*, Boston, 1985.
Sandra Billington en Miranda Green eds., *The concept of the Goddess*, Londen, 1996.
Wim Bonis, *Het voortleven van het godinnenerfgoed. Naar een synthese van schijnbare diversiteit*, Leiden, 2013.
Janet Bord, *Doolhoven en labyrinten. Speelboek der dwaalwegen*, Amsterdam, 1976.
Ernest Bornemann, *Das Patriarchat*, Frankfurt, 1975
Elise Boulding, *The Underside of History*, Boulder, Colorado, 1976.
Robert Briffault, *The Mothers* I, II, III, Londen, 1927.
Robert Briffault, *The Mothers*. Abridged by Gordon Rattray Taylor, Londen, 1958.
Sylvia Brinton Perera, *Descent to the Goddess*, Toronto, 1981; Ne. vert., *Op zoek naar de Godin. Jungiaanse speurtocht naar de essentie van de vrouw*, Utrecht, 1989.
Joseph Campbell, *The masks of God: Occidental Mythology*, 4 dl., Hammondswoth, 1976.
Joseph Campbell, *The Hero with a Thousand Faces*, Princeton, 1949, Londen, 1993.
Dorothy O. Cameron, *Symbols of Birth and of Death in the Neolithic Era*, Londen, 1981.
Sibylle von Cles-Reden, *Die Spur der Zyclopen*, 1960, *The Realm of the Great Goddess. The story of the megalith builders*, New York, 1962.
Carol P. Christ, "Why Women Need the Goddess": Phenomenological, Psychological and Political Reflections. *Womanspirit Rising. A Feminist Reader in Religion*. Judith Plaskow ed., New York, 1979, 273-287.

- Carol P. Christ, *Rebirth of the Goddess. Finding Meaning in feminist spirituality*, New York, 1997.
- Catherine Corneille, *Vrouwen in de wereldgodsdiensten. Teksten, tradities en recente ontwikkelingen*, Rotterdam, 1994.
- Michael Dames, *The Silbury treasure: the Great Goddess rediscovered*, Londen, 1976.
- Hilda Ellis Davidson, *Roles of the Northern Goddess*, Londen, 1998.
- Kurt Dehrungs, 'Landschaften der Ahnin', *Gesellschaft in Balance*, H. Göttner-Abendroth ed., 220-29; see also 'Landscapes of the Ancestress', *Societies of Peace*, H. Göttner-Abendroth ed., Toronto, 2009, 323-33.
- Manuela Dunn Mascetti, *The Song of Eve, an illustrated journey into the myths, symbols and rituals of the goddess*, New York, 1990.
- Freda Dröes, *Proeven van Vrouwenstudies theologie*. IIMO Research Publicatie 36, Leiden/Utrecht, 1993.
- Joan Chamberlain-Engelsman, *The Feminine Dimension of the Divine*, repr., Philadelphia, 1979.
- Joan Chamberlain-Engelsman, 'Rediscovering the Feminine Principle', *The Goddess ReAwakening: The Feminine Principle Today*, Wheaton, 1989.
- Dashu, Max, 'Arguing About the Goddess. Knocking Down Straw Dolls. A critique of Cynthia Eller's *The Myth of Matriarchal Prehistory: Why an Invented Past Won't Give Women a Future*', see www.supressedhistoriesarchives.net, articles.
- Dashu, Max, 'Furor against Gimbutas', www.supressedhistoriesarchives.net, articles.
- Dashu, Max, 'Icons of the Matrix', www.supressedhistoriesarchives.net, articles.
- Dashu, Max, 'Lady Shaman', www.supressedhistoriesarchives.net, articles.
- Margaret Ehrenberg, *Women in Prehistory*, Londen, 1989.
- Riane Eisler, *The Chalice and the Blade: Our History, Our Future*, San Francisco, 1987, 1995; Ne. vert. *De Kelk en het Zwaard. Onze geschiedenis, onze toekomst*, Utrecht, 1997.
- Cynthia Eller, *The Myth of Matriarchal Prehistory: Why an Invented Past Won't Give Women a Future*, Boston: Beacon Press, 2000.
- Marilyn French, *From Eve to Dawn*, Amsterdam, 1995.
- Marilyn Ferguson, *The Aquarian Conspiracy*, Los Angeles, 1980; Ne. vert., *De Aquarius Samenwerking. Persoonlijke en sociale transformatie in de tachtiger jaren*, 1982.
- Stella Georgoudi, 'Bachofen, het matriarchaat en de oude wereld; gedachten over het ontstaan van een mythe', *Geschiedenis van de vrouw. Oudheid*, Georges Duby en Michelle Perot eds., Amsterdam, 1992, 434-458.
- Clare Gibson, *Symbols of the Goddess, Universal Signs of the Divine Female*, Glasgow, 2004.
- Eugène Graaf Goblet d'Alviella, *The Migrations of Symbols*, New York, 1956; Ne. vert., *De wereldreis der Symbolen*, Den Haag, 1912.
- Norma Lorre Goodrich, *Priestesses*, New York, Toronto, 1989.
- Heide Göttner-Abendroth, *Die Göttin und ihr Heros. Die matriarchalen Religionen in Mythos, Märchen und Dichtung*, München, 1980, 1987 (7e druk).
- Heide Göttner-Abendroth, *Die tanzende Göttin. Prinzipien einer matriarchalen Ästhetik*, München, 1984.
- Heide Göttner-Abendroth, *Das Matriarchat I. Geschichte seiner Erforschung*, Stuttgart, Berlijn, Keulen, 1995 (3^e dr).
- Heide Göttner-Abendroth, *Das Matriarchat II,1. Stammgesellschaften in Ostasien, Indonesien, Ozeanien*, Stuttgart, Berlijn, Keulen, 1999.
- Heide Göttner-Abendroth, *Das Matriarchat II,2. Stammgesellschaften in Amerika, Indien, Afrika*, Stuttgart, Berlijn, Keulen, 2000.
- Heide Göttner-Abendroth, *Matriarchat im Südchina*, Stuttgart, 1998.
- Heide Göttner-Abendroth, *Für Brigida, Göttin der Inspiration. Neun patriarchatskritische Essays und Thesen zum Matriarchat*, Frankfurt am Mainz, 1998.
- Heide Göttner-Abendroth, 'Die Geschichte vom Labyrinth', *Für Brigida*, 181-207.
- Heide Göttner-Abendroth, 'Architektur im Matriarchat', *Für Brigida*, 75-128.
- Heide Göttner-Abendroth, 'Zeichen und Symbole', *Für Brigida*, 129-179.
- Heide Göttner-Abendroth ed., *Gesellschaft in Balance, Documentation des 1. Weltkongresses für Matriarchatsforschung 2003 in Luxemburg, Gender Gleichheit Konsens Kultur in matrilinearen, matrifokalen, matriarchalen Gesellschaften*, Heide Göttner-Abendroth ed., Stuttgart, 2006.
- Heide Göttner-Abendroth ed., *Societies of Peace, Matriarchies Past Present and Future*, tweede wereldcongres in Texas, 2005, Toronto, 2009.
- Heide Göttner-Abendroth, 'Notes on the Rise and Expansion of Patriarchy', *Societies of Peace*, 424-433.
- Heide Göttner-Abendroth ed., *Matriarchal Societies, Studies on Indigenous Cultures across the globe*, New York, 2012.
- Heide Göttner-Abendroth, *Matriarchale Landschaftsmythologie. Von der Ostsee bis Süddeutschland*, Stuttgart, 2014.
- Heide Göttner-Abendroth, Barbara Alice Mann ed., *Bibliography Matriarchal Studies*, 2015 on line www.akademiehagia.de
- Lanier Graham, *Goddesses*, New York, Londen, Parijs, 1997.

- Esther Harding, *Woman's Mysteries. Ancient and Modern. A Psychological Interpretation of the Feminine Principle as Portrayed in Myth, Story, and Dreams*, New York, Londen, 1971.
- Philip Richard Thornhagh Gurdon, *The Khasis*, Londen, 1907, 1975 (repr).
- D. C. Heggie, "Megalithic Lunar Observatories: an astronomer's view", *Antiquity*, vol XLVI nr 181 (maart 1972), 43-48.
- Christiane Hermann-Lisi, *Maanmacht. Invloeden van de maan op het aardse leven*, Amsterdam, 1997.
- Sharukh Husain, *The Goddess. creation, fertility, and abundance. The sovereignty of woman. Myths and archetypes*, Londen, 1997; Ne. vert., *De Godin. Het matriarchaat, mythe en archetype, schepping, vruchtbaarheid en overvloed*, Kerkdriel, 2002.
- R. Hutton, 'The Neolithic Great Goddess: A Study in Modern Tradition', *Antiquities*, vol 71 (March, 1991) en in *The Pomegranate 2* (Autumn 1997) 22-35.
- Esther Jacobson, *The Deer Goddess of Ancient Siberia. A Study in the Ecology of Belief*. Studies in the History of Religions. Numen Bookseries, H.G. Kippenberg, E.T. Lawson eds., vol. LV, E.J. Brill, Leiden, New York, 1993.
- E. O. James, *Myth and Ritual in the Ancient Near East*, Londen, 1958.
- E. O. James, *The Cult of the Mothergoddess. An Archaeological and Documentary Study*, Londen, 1959.
- E. O. James, *Prehistoric Religion*, New York, 1959.
- Johnson Buffie, *Lady of the Beast. Ancient Images of the Goddess and Her sacred Animals*, New York, 1987, 1994.
- Ross S. Kraemer, *Maenads Martyrs Matrones Monastics. A Sourcebook on Womens's Religions in the Greco-Roman World*, Philadelphia, 1988.
- Ross S. Kraemer, *Her Share of the Blessings. Women's Religions Among the Pagans, Jews and Christians in the Greco-Roman World*, Oxford, 1992.
- Joke en Ko Lankester, *Encyclopedie van Westerse goden en godinnen, van prehistorie tot heden*, Baarn, 2004.
- Joke en Ko Lankester, *De taal van de orakels*, De Kern, 2000.
- Joke en Ko Lankester, *De groene man en de groene vrouw, Hun symboliek en gedaantes van de steentijd tot nu*, Geesteren, 2011.
- Joke en Ko Lankester, *Dionysos de vegetatiegod*, Geesteren, 2015.
- Ria Lemaire red., *Ik zing mijn lied voor al wie met mij mee gaat. Vrouwen in de volksliteratuur*, Utrecht, 1986.
- Gerda Lerner, *The Creation of Patriarchy*, Oxford, 1986.
- A. Lieber en Jerome Agel, *De Maan en wij. Lunaire invloeden op lichaam en geest*, Amsterdam, 1980.
- Edward Lucie Smith, Edward, *Sexuality in Western Art*, Londen, 1972.
- La Lune. Mythes et Rites. Égypte-Sumer-Babylone-Hittites-Canaan-Israel-Islam-Iran-Inde-Cambodge-Japan-Chine-Sibérie*. Sources Orientales V. Parijs, 1962.
- Barbara Alice Mann, *Iroquoian women: The Gantowisas*, New York, Peter Lang, 2000.
- W. Mannhardt, *Wald- en Feldkulte I*, Berlijn, 1905.
- Jean Markale, *The Great Goddess. Reverence of the divine feminine from the paleolithic to the present*, Richester, Vermont, 1999, Eng. vert. uit Frans, *La grande déesse, mythes et sanctuaires*, Parijs, 1997.
- Margaret Mead, *Male and Female. A Study of the Sexes in a Changing World*, New York, 1949.
- Makilam, *Symbols and Magic in the Arts of Kabyle Women*, Peter Lang ed., New York, 2007.
- Makilam, *The Magical Life of Berber Women in Kabylia*, Peter Lang ed., New York, 2007.
- Harold J. Massingham, *World without end*, Londen, 1932.
- Johan Mattelaer, *De fallus in kunst en cultuur*, Groeninghe Uitgeverij, Pana, 2000.
- Margaret Mead, *Male and Female. A Study of the Sexes in a Changing World*, New York, 1949.
- Annine van der Meer, *Op Zoek naar Loutering, Oorsprong en ontwikkeling van de enkratische ascese tot aan begin 13^e eeuw*, Hilversum, 1989, proefschrift.
- Annine van der Meer, *Van Venus tot Madonna. Een verborgen geschiedenis*, Den Haag, 2006, 1^e, 2^e druk. Afk: **VVTM**.
- Annine van der Meer, *Van Sophia tot Maria, De Wedergeboorte van de verborgen Moeder in de 21^e eeuw*, Geesteren, 2008. Afk: **VSTM**.
- Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp. Het vrouwbeeld in 35.000 jaar Venuskunst*, Geesteren, 2009. Afk: **VIGV**.
- Annine van der Meer, *The Language of MA the primal mother. The evolution of the female image in 40,000 years of global Venus Art*, Den Haag, 2013. Afk: **LOMA**.
- Annine van der Meer, *De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd. De Moeder van Donker en Licht en haar dochter Maria Magdalena*, Den Haag, 2015.
- Annine van der Meer, *Nieuw Licht op Nehalennia. Een Zeeuwse Moedergodin uit de vaderlandse geschiedenis*, Den Haag, 2015.
- Annine van der Meer, *De Drie Dames uit Duitsland. De Matronen en Nehalennia, Moedergodinnen uit de vaderlandse geschiedenis*, Den Haag, 2015.
- Annine van der Meer, Diverse verslagen van internationale conferenties in Toronto (2009), in Rome

- (2010) Duitsland (2010), in Zwitserland (2011) en Rome (2015) on line www.academiepansofia.nl en www.anninevandermeer.nl.
- Hierna volgt een **overzicht van gepubliceerde artikelen en artikelen on line**.
- Annine van der Meer, 2015, 'The Black Madonna, the old love of Gilles Quispel', Ritman Library, 3 juni 2015, blogartikel online.
- Annine van der Meer, 2015, 'The Maternal Roots of the Gift Economy', Report two international feminist conferences in Rome, april 2015, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2015, 'Vrouwen weven wereldwijd symbolen van leven', Lezing op Conferentie Wijsheid Weeft, 7 maart 2015 on line.
- Annine van der Meer, 2014, 'Wijsheid Weeft. Het leven weven is het leven scheppen', artikel over het jaarthema weven van Academie PanSophia 2014-2015 on line.
- Annine van der Meer, 2014, 'De Uitdaging van de Ziel', artikel voor THEOSOFIA maart 2014.
- Annine van der Meer, 2013, 'Basiskennis partnerschapsculturen en Samenlevingen in Balans', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'In naam van de Godin: Sicilië in vrouwelijk perspectief', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Venus of een vette vrouw?', Nederlandstalig artikel over bezoek aan de tentoonstelling Ice Age Art voorjaar 2013 met boekbespreking van de catalogus Ice Age Art van conservator dr. Jill Cook on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Venus or an obese woman?', Engelstalig artikel over bezoek aan de tentoonstelling Ice Age Art voorjaar 2013 met boekbespreking van de catalogus Ice Age Art van conservator dr. Jill Cook on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'De Venus van Hohle Fels. Eerherstel aan het vrouwelijke', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Divine Surprise voor vroede vrouwen', verslag van lezing voor en ontmoeting met verloskundigen van de EEVA in het Bijbels Museum te Amsterdam op 23 aug 2013, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Divine Surprise. The Female side of God', in Mother's Path (Hebreeuws: Derech Em), Erella Shadmi ed., Tel Aviv, 2015.
- Annine van der Meer, 2013, 'Adam en Eva aten van de verkeerde boom', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Nieuwe Moederlandse Bewijzen in Oost-India', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, 'Madame Blavatsky, dochter van Wijsheid', THEOSOFIA, tijdschrift van de Theosofische Vereniging Nederland, juni 2013, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, Wijsheid en de universele wijsheidstraditie. De verbinding tussen Oud-Israël en het oude Egypte, DE ROOS, tijdschrift Rozekruisters Orde AMORC, lente 2013, jrg 47 nr 282, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2013, '1001 goddelijke Vrouwen. Van Oermoeder tot MA', BRES, maart 2013.
- Annine van der Meer, 2013, 'Het eeuwig vrouwelijke', REFLECTIE, tijdschrift Vrij Katholieke Kerk, 23 maart 2013.
- Annine van der Meer, 2012, 'Op bezoek bij Venus met de hoorn in Bordeaux', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2012, 'De Come back van God met borsten', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2012, 'God heeft borsten', verslag van een 5daags bezoek dat dr. Margaraet Barker aan Nederland bracht in juli 2012 on line.
- Annine van der Meer, 2012, 'Wijsheid en de andere boom', verslag van lezing die dr. Margaret Barker hield op een bijbelcongres van OTW/SOTS/SBL in Amsterdam, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2012, 'The Lost Lady en de correcties van de schrijvers', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2012, 'De 70 loden boekjes, de grootste vondst sinds de Dode Zee rollen', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2011, 'De Eeuwige Moeder ontsluit zich', THEOSOFIA nr 112 augustus 2011.
- Annine van der Meer, 2011, 'Wijsheid in actie: Bezoek aan de zomerschool, georganiseerd door Margaret Barker', augustus 2011, verslag on line.
- Annine van der Meer, 2011, 'The Time is Ripe'. Conferentie tgv 25 jaar Akademie Hagia te Sankt Gallen, mei 2011, verslag on line.
- Annine van der Meer, 2011, 'Kreta', verslag van Kreta-reis, mei 2011, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2011, 'Warme thee en warme tranen voor Maria in de winterkou. De gordel van Maria in Moskou', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Het Parijs van Isis' verslag Parijsreis oktober 2010 olv Karin Haanappel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Het Parijs van Isis', boekbespreking van 'Het Parijs van Isis' van Karin Haanappel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Wijsheid in actie; hoe kennis transformeert tot Wijsheid', verslag bezoek dr. Margaret Barker, augustus 2010, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Manifest Female Energy'. Onderscheiding uitgereikt op de Tempelhof door het kunstenaarschepaar Adelheid en Huub Kortekaas, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'De Gift Economy conferentie te Rome 17 juli 2010', verslag on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Weekseminar on matriarchal societies at the International Academy Hagia in Winzer in Germany', juli 2010, uitgebreide Engelstalige samenvatting van lezingen van dr. Heide

- Göttner-Abendroth en reacties van internationale studiegroep Matriarchaatstudie, met elkaar verbonden via een internationaal digitaal netwerk on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Korter Nederlandstalig verslag inclusief excursie van het weekseminar te Winzer juli 2010 in Duitsland', artikel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'De Godinnenconferentie', conferentie te Hambach in Duitsland, mei 2010, kort Nederlandstalig verslag on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'De Voorouders van Venus'. Bezoek aan tentoonstelling over Venuskunst uit het Oude Europa in Milaan, februari 2010, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Sex, Art and Rock 'n Roll in de Steentijd', artikel over lezing prof. dr. N. Conard op 3 maart 2010 in het RMO te Leiden, on line.
- Annine van der Meer, 2010, 'Zeven sleutels tot Sophia, de verborgen God de Moeder', BRES 19 augustus 2010.
- Annine van der Meer, 2010, 'Venus ontsluit zich', PRANA 176 dec 2009-jan 2010.
- Annine van der Meer, 2009, 'Sophia, gids op weg naar Bewust Zijn', artikel in tijdschrift Elisabeth Kübler Ross Stichting zomer 2009 nr 3 jg 28.
- Annine van der Meer, 2009, 'A Motherworld is possible', verslag over de internationale matriarchaatsconferentie in Toronto oktober 2009, on line.
- Annine van der Meer, 2009, 'Gott Weiblich', verslag over het bezoek aan prof. dr. Othmar Keel in Zwitserland op 9 oktober 2009, on line.
- Annine van der Meer, 'Feminisme en Spiritualiteit', artikel on line, december 2008.
- Annine van der Meer, 2008, 'Over Sophia en PanSophia', artikel opening Academie Pansophia 6 september 2008, on line.
- Annine van der Meer, 2008, 'Over Sophia en PanSophia', rede uitgesproken bij de opening van Academie PanSophia, 6 september, 2008.
- Annine van der Meer, 2008, 'De levensbloem ontvouwt zich. Over het logo van de academie', artikel opening Academie Pansophia, 6 september 2008, on line.
- Annine van der Meer, 2008, 'Resoneren met Moeder Aarde. Over het verloren vrouwelijke principe', augustus 2008, on line.
- Annine van der Meer, 2008, 'Ontmoeting met Viathou Peletier, de cattle-whisperer van de Veluwe', augustus 2008, on line.
- Annine van der Meer, 2008, 'De glimlach van de godin', rede en boekbespreking bij boekpresentatie 'De glimlach van de sirene', van Selma Sevenhuijsen op 8 juni 2008, on line.
- Annine van der Meer, 2007, 'Vlees dat is voedsel voor de wilden!', KATHAARSE KRONIEKEN acta 5e internationaal colloquium in okt. 2007 over de katharen en andere middeleeuwse ketteren, gepubliceerd in februari 2008 zie www.katharen.be; Franse vertaling Kathaarse Kronieken ACTES DU COLLOQUE 'D ANVERS 2007 édition hors-série mei 2008.
- Annine van der Meer, 2007, 'De Godin is terug van weggeweest', PRANA nr 158 dec 2006-jan 2007.
- Annine van der Meer, 2007, 'De Moedergodin keert steeds weer terug', ONKRUID nr 178 aug. 2007, 31-37.
- Annine van der Meer, 2006, 'Over het onsterfelijke rijk van Barbelo', BRES 240 okt/nov 2006.
- Annine van der Meer, 2004, 'Unde Malum,-Vanwaar het kwaad? Dualisme bij Manicheeërs en katharen. Een vergelijkend onderzoek, Baarn 2004. Boekbespreking bij het proefschrift Dr. John van Schaik.
- Annine van der Meer, 2003, 'Met Parmeneides naar de onderwereld', PRANA sept/okt 2003.
- Annine van der Meer, 2003, 'De gang in de diepe duisternis... Met Jean Bolen op Malta', PRANA februari/maart 2003, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2002, 'Over Bruggen. Een godsdienstvergelijkend onderzoek naar de culturen van joden, christenen en moslims, de kinderen van Abraham', PRANA 132 aug/sept 2002, artikel on line.
- Annine van der Meer, 2000, 'The Harran of the Sabians in the first Millennium AD: a channel of transmission of a hermetic tradition, aug. 2000', artikel on line.
- Annine van der Meer, 1990, 'Gnosis een vrucht van innerlijke ascense', PRANA 61, sept. 1990, 23-29.
- Annine van der Meer, 'Zigeunermuziek', PRANA 35, voorjaar 1984, 29-32.
- Annine van der Meer, 'Frans Liszt en de zigeunermuziek', PRANA 35 voorjaar 1984, 36-41.
- Carola Meier-Seethaler, *Ursprünge und Befreiungen. Die sexistischen Wurzeln der Kultur. Die Frau in der Gesellschaft*, Frankfurt am Main, 1994.
- Carola Meier-Seethaler, *Von der Löwin zum wahrzeichen männlicher Macht. Ursprung und Wandel grosser Symbole*, Zürich, 1993.
- Carol Meyers, *Discovering Eve. Ancient Israelite Women in Context*, New York, 1988.
- Patricia Mukhim, 'Khasi matrilineal society: Challenges in the 21st century', *Societies of peace: Matriarchies past, present and future*, Heide Goettner-Abendroth ed., Toronto, 2009, 193-204.
- Christa Mulack, C., *Die Weiblichkeit Gottes. Matriachale Voraussetzungen des Gottesbildes*, Stuttgart, 1983.
- Margareth Murray, *God of the Witches*, 1960.
- Magareth Murray, *The Witch-Cult in Western Europe*, Oxford, 1953.

- Valentina Pakyntein, 'Gender preference in Khasi society: An evaluation of tradition, change and continuity', *Indian Anthropologist* 30, 2000,1-2: 27-35.
- Jaán Puhvel, *Comparative Mythology*, Baltimore, Londen, 1987.
- Jean Przyluski, *La Grande Déesse. Introduction à l'étude comparative des religions*, Parijs, 1950.
- Layne Redmond, *When the Drummers were Women. A Spiritual History of Rhythm*, New York, 1997
- Rosemary Radford Ruether, *Goddesses and the Divine Feminine. A Western Religious History*. Berkeley, 2005.
- Brigitte Röder, Juliane Hummel, Birgitta Kunz, *Göttinnendämmerung, das Matriarchat aus archäologischer Schicht*, Koningsfurt, 2001.
- Pepe Rodríguez, *Dios nació mujer*, Barcelona, 2000; *God Was Born a Woman*; Ne. vert., *God is als vrouw geboren*, Amsterdam, 2005.
- Nancy Qualls-Corbett, *The sacred prostitute*, Toronto, 1988; Ne. vert., *De heilige hoer. Inzichten in het eeuwig vrouwelijke*, vert. Utrecht, 1994.
- Peggy Reeves Sanday, *Female power and male dominance: On the origins of sexual inequality*, Cambridge UK, 1981.
- Giorgio de Santillana en Hertha von Dechend, *Hamlets Mill*, Boston, 1999 (5e dr).
- Leonard Shlain, *The Alphabet versus the Goddess. The Conflict between Word and Image*, Londen, 1999.
- Selma Sevenhuijsen, *De glimlach van de sirene, Reis door het Etruskisch labyrint op zoek naar de godin*, Geesteren, 2007.
- Monica Sjö en Barbara Mor, *The Great Cosmic Mother. Rediscovering the Religion of the Earth*, New York, 1991.
- Charlene Spretnak, *Lost Goddesses of Early Greece. A Collection of Pre-Hellenic Myths*, Boston, 1984.
- Charlene Spretnak, *Missing Mary, The Queen of Heaven and her re-emergence in the modern church*, New York, 2004.
- Margaret Starbird, *Maria Magdalena. Bruid in Ballingschap*, Deventer, 2006.
- R. J. Stewart, *Schepingsmythen*, Baarn, 1989.
- Allerd Stikker, *Over man en vrouw. De onverbrekelijke samenhang*, Amsterdam/Antwerpen, 2000.
- Merlin Stone, *When God was a woman*, New York, 1976, vert.: *Eens was God als vrouw belichaamd. De onderdrukking van de riten van de vrouw*, Katwijk aan Zee, 1979.
- Hanna Strack, *Die Frau ist Mit-Schöpferin. Eine Theologie der Geburt*, Rüsselsheim, 2006.
- Mariam Irene Tasi-Preve, *Motherhood in Patriarchy. Animosity Toward Mothers in Politics and Feminist Theory-Proposals for Change*, Opladen, Berlijn, Toronto, 2013.
- Barbara Tedlock, *The Women in the Shaman's Body. Reclaiming the Feminine in Religion and Medicine*, New York, 2005.
- Helmut Uhlrig, *Die Mutter Europas - Ursprünge abendländischer Kultur in Alt-Anatolien*. Bergisch Gladbach, 1994.
- V. T. van Vilsteren, *100.000 jaar Sex, over liefde, vruchtbaarheid en wellust*. Deel 3 van de Archeologische bijdragen van het Drents Museum te Assen, Zwolle, 2003.
- Marja de Vries, *Samenlevingen in Balans. Naar een toekomst in harmonie met de universele wetten*, Utrecht, 2014.
- Barbara G. Walker, *The Woman's Encyclopedia of Myths and Secrets*, San Francisco, 1983.
- Barbara G. Walker, *The Crone. Woman of Age, Wisdom, and Power*, New York, 1985.
- Barbara G. Walker, *The Woman's Dictionary of Symbols and Sacred Objects*, New York, 1988.
- Paula Weidegger, *History's Mistress. A new Interpretation of a nineteenth-century ethnographic classic*, Londen, 1986.
- Gerda Weiler, *Das Matriarchat im Alten Israel*, Stuttgart, 1989.
- Gerda Weiler, *Ich brauche die Göttin. Zur Kulturgeschichte eines Symbols*, Basel, 1990.
- Jesse Weston, *From Ritual to Romance*. New York, 1957.
- M. K. Whyte, *The Status of Women in Preindustrial Societies*, Princeton University Press, Princeton, 1978.

DEEL II DE ZOMER

II.1 Malta

- Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean: papers presented at the First International Conference on Archaeology of the ancient Mediterranean*, Anthony Bonanno ed., University of Malta, 2-5 September 1885. Malta, 1986.
- J. Bezzina, *de Ggantija Tempels. Xaghra, Gozo, Malta*, Malta, 1999.
- Christina Biaggi, 'The significance of the nudity, obesity and sexuality of the Maltese Goddess Figures', in: Anthony Bonanno: *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean: papers presented at*

- the First International Conference on Archaeology of the ancient Mediterranean*, University of Malta, 2-5 September 1885, 131-140.
- Anthony Bonanno ed., *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean: papers presented at the First International Conference on Archaeology of the ancient Mediterranean*, University of Malta, 2-5 September 1885, Malta, 1986.
- Anthony Bonanno, *Malta a Prehistoric Paradise*, Malta, 1997.
- D.J. Evans, *The prehistoric Antiquities of the Maltese Islands*, Londen, 1971.
- Joseph S. Ellul, *Malta's Prediluvian Culture at the Stone Age Temples*, Malta, 1988.
- Richard England, 'Megalithic Mandalas of the Middle Sea, the Neolithic Builders of Malta and their Builders', *Facets of Maltese Prehistory*, Anton Mifsud en Charles Savona Ventura eds., Published by the Prehistoric Society of Malta, Malta, 1999, 137-148.
- J. D., Evans, *Malta*, Londen, 1979.
- J. D., Evans, *The Prehistoric Antiquities of the Maltese Islands*, Londen, 1971.
- Ian F.G.Ferguson, 'New views on the Hypogeum and Tarxien', *Archaeology and Fertility Cult*, 151-161.
- F. O. Hvidberg- Hansen, 'Uni-Ashtarte and Tanit-Iuno Caelestis. Two Phoenician Goddesses of Fertility reconsidered from recent archaeological Discoveries', *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient*, Anthony Bonanno ed., 170-194.
- Emanuel Magri, *Three Punic Inscriptions re-discovered in Malta*, Malta, 1906.
- Albert Mayr, *The prehistoric remains of Malta*, Malta, 1908.
- Annine van der Meer, 'De gang in de diepe duisternis. Met Jean Bolen op Malta, een reisverslag', *Prana* 141 (febr./maart 2003) 81-86. Zie ook on line www.anninevandermeer.nl
- Karl Mayrhofer, *The mystery of Hagar Qim 1779-1950*, Malta, 1996.
- Paul I. Micallef, *Mnajdra Prehistoric Temple. A Calendar in Stone*, Malta, 1989.
- Anton en Simon Mifsud, *Dossier Malta. Evidence for the Magdalenian*, Malta, 1997.
- Anton Mifsud en Charles Savona Ventura eds., *Facets of Maltese Prehistory. Published by the Prehistoric Society of Malta*, Malta, 1999.
- Mifsud, Anton, Savona Ventura, Charles, *Prehistoric Medicine in Malta*, Malta, 1999.
- Anton en Simon Mifsud, Chris Agius Sultana, Charles Savona Ventura, *Malta. Echoes of Plato's Island*, Malta, 2001.
- Anthony Pace, ed., *The Hal Saflieni Hypogeum. 4000 BC-2000 AD*, Malta, 2000, 2004.
- Anthony Pace ed., *Maltese Prehistoric Art 5000-2500 BC*, Malta, 2002.
- Anthony Pace, *The Tarxien Temples. Tarxien*, Malta, 2006, 2010.
- Charles Savona Ventura en Anton Mifsud, *Prehistoric Medicine in Malta*, Malta, 1999.
- Charles Savona Ventura, *Ancient and Medieval Medicine in Malta [before 1600 AD]*, Malta, 2004.
- Katya Stroud, *Hagar Qim and Mnajdra Prehistoric Temples*, Malta, 2010.
- Sharon Sultana, *The National Museum of Archaeology. The Neolithic Period*, Malta, 2006, 2010.
- David Trump, *Malta: An Archaeological Guide*. Herziene uitgave, Malta, 2000.
- Trump, David, Cilia, Daniel, *Malta, prehistory and temples*, La Valetta, 2002.
- David H. Trump, *Cart-Ruts and their impact on the Maltese landscape*, Malta, 2008.
- Mükerrem Usman Anabolu, 'Two altars dedicated to Demeter, the goddess of fertility', *Archaeology and Fertility Cult*, 267-272.
- Veronica Veen en Adrian van der Blom, *The people behind the temples*. The Sunday Times (of Malta), 24 en 31 dec 1989, 32-33. Edited en updated version June 1991.
- Veronica Veen, *The Goddess of Malta. The lady of the Waters and the Earth*, Haarlem, 1992.
- Veronica Veen en Adrian van der Blom, *The first Maltese. Origins, character and symbolism of the Ghar Dalam culture*, Haarlem, 1992.
- Veronica Veen, *Goddess, Giantess, Farmeress. Female Images of Malta*, Haarlem, 1994.
- Nicholas Vella, 'Trunkless legs of stone: debating ritual continuity at Tas-Silg, Malta', *Facets of Maltese Prehistory*, Anton Mifsud, Charles Savona Ventura eds., Malta, 1999, 225-239.
- Nicholas C. Vella, *The Prehistoric Temples at Kordin III, Kordin*, Malta, 2004.
- Horatio C.R. Vella, 'Juno and Fertility at the sanctuary of Tas-Silg, Malta', Malta, 1985, *Archaeology and Fertility Cult, papers presented at the First International Conference on Archaeology of the ancient Mediterranean*, Anthony Bonanno ed., 315-322.
- Isabelle Vella Gregory, Daniel Cilia, *The Human Form in Neolithic Malta*, Malta, 2005.
- Pablo Vidal González, 'Malta in Phoenician and Punic Times', *Malta Archaeological Review* 3, 1999, 26-30.
- Themistocles Zammit, 'Neolithic Representations of the Human Form from the islands of Malta and Gozo', *Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, LIV (1924).
- Themistocles Zammit, *The prehistoric Temples of Malta and Gozo. A Description by Prof. Dr. Sir Themistocles Zammit*, postuum bewerkt aangevuld en uitgegeven door Ing. Karl Mayrhofer, Malta 1977, tweede druk.

II.2 Venus in Afrika

Zie de lezingen over vrouwgerichte samenlevingen in Afrika op internationale conferenties in Toronto (2009), in Rome (2010) Duitsland (2010) en Zwitserland (2011) en Rome (2015) in de verslagen die ik maakte on line www.academiepansopha.nl en www.anninevandermeer.nl.

- Barbara Barich, *Archaeology and Environment in the Libyan Sahara. The excavations in the Tadrart Acacus, 1978-1983*. Cambridge Monographs in African Archaeology 23 BAR International Series 368, 1987.
- G. Camps, *Aux origines de la Berbérie: Monuments et rites funéraires protohistoriques*, Délégation Générale en Algérie, Parijs, 1962.
- Gabriël Camps, 'De Oudste Culturen in Noord-Afrika', *Geïllustreerde Wereldgeschiedenis van de Archeologie*, Leone Fasani ed., 297-332.
- Hélène Claudot-Hawad, 'Femme idéale et femme sociale chez les Touaregs de l'Ahaggar', *Production Pastorale et Société*, nr 14 1984, 93-105.
- M. Griaule, *The Dogon*, Parijs, 1972.
- Germaine Laoust-Chantréaux, *Kabylie coté femmes: La vie féminine à Aït Hichem, 1937-1939*, Aix-en-Provence, 1990.
- Henri Lhote, *A la découverte des fresques du Tassili*, B. Artaud, Vichy, 1958; Eng. transl. *The Search for the Tassili-frescoes: The story of the prehistoric rockpaintings of the Sahara*, Londen, 1959; Ne. vert.: *De Rotstekeningen in de Sahara*, Leiden, 1959.
- Henri Lhote, H.-G. Bandi, *Het Stenen Tijdperk*, 4000 jaar rotsafbeeldingen. Amsterdam, Brussel, 1961.
- Henri Lhote, 'Men, animals and art of a lost world', *Vanished Civilisations*, Edward Bacon ed., Londen, 1963, 11-32.
- Makilam, *Symbols and magic in the arts of Kabyle women*, New York, 2007.
- Makilam, *The magical life of Berber women in Kabylia*, New York, 2007.
- Georges Marcy, 'Les vestiges de la parenté maternelle en droit coutumier Berbère', *Revue Africaine* 85 1941, 187-211.
- Laird Scranton, *Sacred Symbols of the Dogon. The key to advanced science in the ancient Egyptian hieroglyphs*, Rochester Vermont, 2007.
- Jean Servier, *Tradition et civilisation berbères: Les portes de l'année*, Monaco, 1985.

Amerika

Zie de lezingen over vrouwgerichte samenlevingen in Noord- Midden- en Zuid-Amerika op internationale conferenties in Toronto (2009), in Rome (2010) Duitsland (2010) en Zwitserland (2011) en Rome (2015) in de verslagen die ik maakte on line www.academiepansopha.nl en www.anninevandermeer.nl

- Douglas E. Bradley, Peter David Joralemon, *The Lords of Life: The Iconography of Power and Fertility in Preclassic Mesoamerica*, Snite Museum of Art, University of Notre Dame, 1993.
- J. Cáceres Macedo, *La Sexualidad en el Perú Prehispánico. Sexuality in Prehispanic Perú*, Lima, Peru, 2007.
- J. Cáceres Macedo, *Prehispanic Cultures of Perú, Guide of Peruvian Archaeology*, Lima, Peru, 2007.
- Constanza Di Capua, 'Valdivia figurines and puberty rituals: An hypothesis'. *Andean Past* 4 (1994), 229-279.
- Christine Niederberger-Betton, *Paléo-paysages et archéologie pré-urbaine du Bassin de Mexico*, Centre d'études mexicaines et centraméricaines (CEMCA), coll. *Études Mésoaméricaines*, 2 dl, México, 1987.
- Gorgio de Santillana, Hertha von Dechend, *Hamlets Mill*, Boston, 1999 (5th ed.).

I.3 India en de Aziatische godsdiensten

Zie de lezingen over vrouwgerichte samenlevingen in India, China, Japan en Indonesië op internationale conferenties in Toronto (2009), in Hambach in Duitsland (mei 2010), Rome (begin juli 2010) Duitsland (eind juli 2010) en Sankt Gallen in Zwitserland (2011) en Rome (april 2015) in de verslagen die ik maakte on line www.academiepansopha.nl en www.anninevandermeer.nl

I.3 De stammoeder in India

- Daniélou, *Hindu Polytheism*, Böllingen Foundation, New York, 1964.
- Linda Gupta, 'Kali, The Savior', *After Patriarchy. Feminist Transformations of the World Religions*, New York, 1991, 15-38.
- David Kinsley, *Hindu Goddesses. Visions of the Divine Feminine in the Hindu Religious Tradition*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles, Londen, 1997.
- Reindert Kranenborg, *Hindoeïsme*, Kampen, 1997.
- Sir John Marshall ed., *Mohenjo-daro and the Indus Civilization*, 3 vol., Londen, 1931.
- A. Parpola, *Deciphering the Indus script*, Cambridge, New York, 2008.
- Devdatutt Pattanaik, *The Goddess in India: Five Faces of the Eternal Feminine*, Rochester Vermont, 2000.
- Devdutt Pattanaik, *Devi. The Mother-Goddess. An Introduction*, Mumbai, 2007, 3^e dr.

Hira Lal Deb Roy, *A tribe in transition: The Jaintias of Meghalaya*, New Delhi, 1981.
Miranda Shaw, *Buddhist Goddesses of India*, Princeton University Press, 2006.

boeddhisme

Marien van den Boom, Lourens Minnema, *Boeddhisme*, Kampen, 2000.
Edward Conze, *Buddhism; its essence and development*, Oxford, 1957; Ne. vert. *Het Boeddhisme*, Utrecht, Antwerpen, 1970.
P. L. F. Van Dongen, T. J. J. Leyenaar, K. Vos, *De Jaargetijden van de Mens*, Rijksmuseum voor Volkenkunde 150 jaar, Leiden, 1987.
Ilse Dorren, *Tocht door twee werelden. Gids voor het Tibetaanse Dodenboek*, Wassenaar, 1985.
Gill Farrer-Halls, *The Feminine Face of Buddhism*, Hampshire UK, 2002.
Susan Gail Carter, The Matristic Roots of Japan and the Emergence of the Japanese Sun Goddess, Amaterasu-o-mi-kami, *Societies of Peace*, Heide Göttner-Abenroth ed., Toronto, 2009, 394-404.
Rita Gross, *Buddhism after Patriarchy. A Feminist History, Analysis and Reconstruction of Buddhism*, New York, 1993.
Lao Tzu, *Tao te Ching. The classic book of integrity and the way. An Entirely new translation based on the recently discovered Ma-Wang-Tui manuscripts*, New York, 1990.
N. Matsumoto, 'Universality and singularity in Jomon Ideology: the case of clay figurines', *Cultural Diversity and the Archaeology of the 21e century*, Tokio, 2004, 150-165.
Marcel Messing, *Met Boeddha onder de vijgeboom. Boeddhisme-christendom-gnosis*, Deventer, 1992.
Martin Palmer, Jay Ramsay, Man Hokwok, *Guanyin. Mythen en profetieën van de Chinese Godin van Mededogen*, Bloemendaal, 2001 (ned. vert.).
C. A. F. Rhys Davids, *Psalms of the early Buddhists*, part 1 *Psalms of the sisters*. Published for the Pali Text Society, Londen, 1964.
Rinpoche, Sogyal; *The Tibetan book of living and dying*, San Francisco, 1992; Ne. vert., *Het Tibetaanse Dodenboek van leven en sterven*, Utrecht, 1985.
Bert Schierbeek, *De tuinen van Zen. Een essay over het Zenbuddhisme*, Amsterdam, 1986.
Miranda Shaw, *Passionate Enlightenment. Women in Tantric Buddhism*, Princeton University Press, 1994.
T. E. Vetter, 'Boeddha', *Grondleggers van het geloof*, Amsterdam 1997, p. 49-100.
Han de Wit, *De verborgen bloei. Over de psychologische achtergronden van spiritualiteit*, Kampen, 1993, 9e druk 1999.

II.4 en 5 Venus in de Oude Steentijd

Zoia A. Abramova, *Art paléolithique d'Europe orientale et de Sibérie*, Grenoble, 1995.
Jim Adovasio, Olga Soffer, Jake Page, *The Invisible Sex. The True Roles of Women in Prehistory*, Smithsonian Books, 2007; Ne. vert., *De Onzichtbare Vrouw. De rol van mannen en vrouwen in de prehistorie*, Amsterdam, 2008.
Bosinski, G., Fischer, G., *Die Menschendarstellungen von Gönnersdorf der Ausgrabung 1968. Der Magdalenien-Fundplatz Gönnersdorf 1*, Wiesbaden, 1968.
Elizabeth Badinter, *L'un est l'autre: des relations entre hommes et femmes*, Ne. vert. *De Een is de Ander. De relaties tussen mannen en vrouwen*, Amsterdam, 1990.
Paul G. Bahn, Jean Vertut, *Journey through the Ice Age*, Londen, 1997.
Paul G. Bahn, *Prehistoric Art*, Cambridge Illustrated History, Cambridge University Press, Cambridge, 1998.
Paul G. Bahn ed., *Atlas of World Archaeology*, Oxford, 2000, Leuven, 2001.
Phons Bakx, *Boek Zoemhout, de wereldomvattende cultuurgeschiedenis van een zoemtoon*, Antropodium, Middelburg, 2010.
Elizabeth J.W. Barber, *Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages*, Princeton University Press, Princeton, 1991.
Elizabeth J.W. Barber, *Womens's Work. The first 20.000 Years*. New York, Londen, 1994.
Claire Bellier en Paul Cattelain, *La Femme dans de Préhistoire*, Treignes, 2002.
Claire Bellier, Pierre Cattelain, Peter van der Plaetsen, *de Vrouw in de Prehistorie*, Oudenburg, 2003.
Göran Burenhult, *De Eerste Mens. De geschiedenis en ontwikkeling van de mensheid tot 2000 v. Chr.*, Rijswijk, 1996.
Göran Burenhult, 'De Venusfiguurtjes', *De Eerste Mens*, G. Burenhult ed., 102-111.
J. Cauvin, "La Question de 'matriarcat préhistorique' et le rôle de la femme dans la préhistoire", *La Femme dans le monde Méditerranéen*. I Antiquité, Lyon, 1985, 6-17.
Chauvet, Jean-Marie Brunel, Deschamps, Eliette, Hillaire, Christian, *De Grot Chauvet. De oudste grot-schilderingen ter wereld*, Utrecht, 1998.
Chefs-d'oeuvre de l'art, Parijs, 20.03.63 nr 1, Librairie Hachette, Parijs, 1963.
Claudine Cohen, *La Femme des origines. Images de la femme dans la préhistoire occidentale*, Parijs, 2003.

- Jill Cook, *Ice Age Art. The Arrival of modern mind*, published to accompany the exhibition in the British Museum from 7 February to 26 May 2013, The British Museum Press, Londen, 2013.
- Paul Cattelain en Claire Bellier, *De jacht in de prehistorie*, Treignes, 2002.
- Jean Clottes en David Lewis-Williams, *Les Chamanes de la Préhistoire. Trance et magie dans les grottes ornées*, Parijs, 1986.
- Nicholas, J. Conard, 'Venus van Hohle Fels', *Nature* 459, mei 2009, 248-252.
- Nicholas Conard, Stephanie Kölbl eds., *Die Venus vom Hohle Fels*, Blaubeuren, 2010.
- H. Delporte, *L'image de la femme dans l'art préhistorique*, Parijs, 1993.
- Marcia-Anne Dobres, 'Re-presentation of Paleolithic Visual Imagery: Simulacra and Their Alternatives'. *Occasional Papers of the Kroeber Anthropological Society*, J. Hyland ed., (1991).
- J.-P. Duhard, *Le réalisme physiologique des figurations féminines du Paléolithique supérieur en France*, Thèse de IIIe cycle, Université de Bordeaux, 1989.
- J.-P. Duhard, *Réalisme de l'image féminine paléolithique*. Cahiers du quaternaire nr 19, Parijs, 1993.
- Magareth Ehrenberg, *Women in Prehistory*, Londen, 1989.
- Exploring Gender Through Archaeology. Selected Papers from the 1991 Boone Conference*, Cheryl Claassen ed., Madison, Wisconsin, 1992.
- Eiszeit Kunst und Kultur*, Begleitband zur Grossen Landesausstellung Eiszeit-Kunst und Kultur im Kunstgebäude Stuttgart 18. September 2009 bis 10. Januar 2010, Stuttgart, 2009.
- Moses I. Finley, 'Archaeology and History', *Daedalus* 100 (1971), 168-86.
- Judy Foster, *The invisible Women of Prehistory. Three million years of peace, six thousand years of war*, Spinifex Press Australia, 2013.
- J.M. Gomez-Tabanera, *Les statuettes féminines paléolithiques dite "Venus" et leur signification dans le monde préhistorique. Rencontres internationales pour l'étude des civilisations préhistoriques*, Asturiës, Périgord I, 1978.
- M. Goudet-Ducellier en C. Porte, *Eves et rêves ou regards sur les femmes préhistoriques. Catalogue de l'exposition au Musée de Paléontologie Humaine de Terra Amata*. Musée de Terra Amata, Nice, 1991.
- Mariana D. Gvozdover, 'The Typology of female figurines of the Kostenki Palaeolithic culture', *Soviet Anthropology and Archaeology* 27 (4), 1989, 32-94.
- Mariana D. Gvozdover, 'Ornamental decoration on artefacts of the Kostenki culture', *Soviet Anthropology and Archaeology* 27 (4), 1989, 8-31.
- Mariana D. Gvozdover, *Art of the Mammoth Hunters: the Finds from Avdeevo*, Oxbow Monograph 49, Oxford, 1995.
- James B. Harrod, 'The Hohle Fels Female Figurine: Not pornography but a Representation of the Upper Paleolithic Double Goddess', *The Journal of Archaeomythology*, 2011, vol 7.
- James Harrod, Kristina Berggren, 'Understanding Marija Gimbutas', *Journal of Prehistoric Religions* X: 70-73.
- James Harrod, 'Upper Paleolithic Art, Religion, Symbols, Mind', Origins Net, artikel on line.
- Jan Jelinek, *De grote Encyclopedie van de Mens in de Oertijd*, Haarlem, 1974.
- Jan Jelinek, 'De Gravettiaan-kunst in Moravië', *5 miljoen jaar menselijk avontuur*, 104-117.
- Marie König, *Am Anfang der Kultur, Die Zeichensprache des frühen Menschen*, Frankfurt-Berlijn-Wenen, 1981.
- Miroslav Ksica en E.O. Ksicova, *Frauenidole der Eiszeit und Nacheiszeit, Realität und Abstraktion von Muttergottheiten aus dreissig Jahrtausenden*. Miroslav Ksica ed., Brno, Parijs, Dusseldorf, 1989.
- André Leroi-Gourhan, *Préhistoire de l'art occidentale*, Mazenod, 1965.
- André Leroi-Gourhan, *Les Religions de la préhistoire*. PUF, 1964, 1983 (heruitg.).
- André Leroi-Gourhan, 'The evolution of Paleolithic Art', *Scientific American* (feb. 1968).
- André Leroi-Gourhan, *Le fil du temps*, Fayard, 1983.
- André Leroi-Guirhan, *Les Racines du Monde*, Belfond, 1982.
- Gertrude Rachel Levy, *The Gate of Horn*, Londen, 1948; hern. uitg.: *Religious Conceptions of the Stone Age and their influence on European Thought*, New York, 1963.
- David Lewis-Williams, *The Mind in the Cave. Consciousness and the Origins of Art*, Londen, 2002.
- Andreas Lommel, *Prehistoric and primitive man*, Londen, 1966, Ned. vert.: *Primitieve beschavingen*. Amerongen, 1975.
- Alexander Marshack, *The Roots of Civilization. The beginnings of man's first art, symbol and notation*, New York, Londen, 1972.
- Alexander Marshack, 'Upper Paleolithic Symbol Systems of the Russian Plain', *Current Antropology*, vol. 20 nr. 2, juni 1979, 271-309.
- Alexander Marshack, 'A Lunar-Solar Year Calendar Stick from North America', *American Antiquity* (jan. 1985) 27-61.
- Alexander Marshack, 'Indian Calender Stick', *Science* 85 6 no 2 (maart 1985).
- Annine van der Meer, 'Sex, Art and Rock 'n Roll in de steentijd'. On line artikel over lezing N. Conard op 3 maart 2010 in het RMO te Leiden.

Van Venus tot Madonna

- Annine van der Meer, 'Op bezoek bij Venus met de hoorn in Bordeaux in sept. 2012', artikel on line.
- Annine van der Meer, 'De Venus van Hohle Fels. Eerherstel aan het vrouwelijke'. Artikel on line van maart 2013.
- Annine van der Meer, 'Venus of een vette vrouw?' Artikel on line over bezoek aan de tentoonstelling Ice Age Art mei 2013 met boekbespreking van de catalogus van conservator dr. Jill Cook, Ice Age Art.
- Annine van der Meer, 'Venus or an obese woman?' Engelstalig artikel on line over bezoek aan de tentoonstelling Ice Age Art mei 2013 met boekbespreking van de catalogus van conservator dr. Jill Cook, Ice Age Art.
- Paul Mellars, 'Venus van Hohle Fels', *Nature* 459, May 2009.
- Stephen Mithen, *Thoughtful Foragers. A study of prehistoric decision making*, Cambridge, 1990.
- Steven Mithen, *The Prehistory of Mind. The cognitive Origins of Art and Science*, Cambridge, 1996.
- Stephen Mithen, *After the Ice. A Global Human History 20.000-5000 BC.*, Cambridge, 2003.
- Steven Mithen, *After the Ice. A Global Human History. 20.00-5000 BC.*, Londen, 2003.
- Stephen Mithen, *The singing Neanderthals, The Origins of Music, Language, Mind and Body*, Cambridge, 2005.
- Sarah M. Nelson, 'Diversity of the Upper Paleolithic "Venus" Figurines and Archaeological Mythology', *Powers of Observation: Alternative Views in Archaeology*, S.M. Nelson en A. K. Kehoe eds., Washington (1990) 11-22.
- L. R. Nougier, *Het avontuur van de voorhistorische Mens*, Harderwijk, 1977.
- Patricia Rice, 'Prehistoric Venuses: Symbols of Motherhood or Womanhood?' *Journal of Anthropological Research* 37 (1981) 402-14.
- Alain Roussot e.a., *Du biface à l'épée. 700.000 ans de Préhistoire en Aquitaine*, Bordeaux, 1991.
- Peter Ucko en Andrée Rosenfeld, *Paleolithic Cave Art*, New York, 1967.
- Pamela Russell, 'The Palaeolithic Mother-Goddess: Fact of Fiction?', *Reader in Gender Archaeology*. Keeley Hays-Gilpin, David S. Whitley eds., Londen, 1998, 261-268.
- Vijf miljoen jaar menselijk avontuur*. Catalogus bij tentoonstelling van 14 september tot 30 december 1990 Paleis voor schone kunsten te Brussel, Brussel, 1990.
- Anrée Rosenfeld, Boekbespreking "Alexander Marshack: Notation dans les gravures du paléolithique supérieur". *Publications de l'Institut de Préhistoire de l'Université de Bordeaux*. Mémoire no 8. 1970, *Antiquity*, XXV, nr 177 (maart 1971), 317-319.
- Eileen van der Sande-Horvers, 'De dans van de kraanvogel, De sjamanistische betekenis van de rotskunst', PRANA 136 april/mei 2003,79-88.
- Christine Schwab, *La Collection Piette, Musée d'Archéologie nationale. Château de Saint-Germain-en-Laye*, Parijs, 2008.
- O. J. M. Soffer, J. M. Adovasio, D. C. Hyland, 'The "Venus" Figurines, Textiles, Basketry, Gender and Status in the Upper Palaeolithic'. *Current Anthropology*, vol 41, no 4, aug.-okt. 2000, 511-537.
- Brian Sykes, *De Zeven Dochters van Eva. Van welke oermoeder stammen wij af?* Baarn, 2002.
- Marc Vermeersch, Boek 1 *Van Pan tot Homo Sapiens. Geschiedenis van de mens. Jagers en verzamelaars*, België, 2008.
- Marc Vermeersch, Boek 2 *De maatschappij van jagers en verzamelaars. Geschiedenis van de mens*, België 2008.
- V. T. van Vilsteren, *100.000 jaar sex, over liefde, vruchtbaarheid en wellust*, Zwolle, 2003.
- Christopher L.C.E Witcombe, *Women of Prehistory: Venus of Willendorf*, Londen, 2003.
- Sibylle Wolf, 'Vorherrschaft der Frau – eiszeitliche Venusstatuetten aus ganz Europa, *Die Venus vom Hohle Fels*, Nicholas Conard and Stefanie Kölb eds., Blaubeuren, 2010.

II.6 De Nieuwe steentijd

- Ancient Queens. Archaeological Explorations*, Sarah Milledge Nelson, ed., New York, Oxford, 2003.
- Emmanuel Anati, *La Civilisation du Val Camonica*, Mondes Anciens 4, Parijs, 1960.
- Elizabeth J. W. Barber, *Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages. With Special Reference to the Aegean*, Princeton, New Jersey, 1991.
- Louis Beyens, *De Graangodin. Het ontstaan van de landbouw*, Antwerpen, Amsterdam, 2004, 2009.
- Cyprian Broodbank, *The Making of the Middle Sea. A History of the Mediterranean from the Beginning to the Emergence of the Classical World*, Londen, 2013.
- Sibylle von Cles-Reden, *Die Spur der Zyclopen*, 1960, *The Realm of the Great Goddess. The story of the megalith builders*, New York, 1962.
- O.G.S. Crawford, *The Eye Goddess*, New York, 1957.
- Cunliffe, Barry, ed., *The Oxford Illustrated History of Prehistoric Europe*, Oxford University Press, Oxford, 1994, 2001.
- Dorothy O. Cameron, *Symbols of Birth and Death in the Neolithic Era*, Londen, 1981.
- Judy Foster, *The invisible Women of Prehistory. Three million years of peace, six thousand years of war*, Spinifex Press Australia, 2013.

- Jean Guilaine, *La mer partagée. La Méditerranée avant l'écriture 7000-2000 avant Jésus-Christ*, Hachette, 1994, 2005.
- Jaquetta Hawkes, 'The proper Study of Mankind', *Antiquity*, 42 (1968), 255-262.
- Ronald Hutton, 'The Neolithic Great Goddess: A Study in Modern Tradition', *Antiquities*, vol 71 (maart 1997); ook in: *The Pomegranate 2* (herfst 1997), 22-35.
- M. Kay Martin, M., Barbara Voorhies, *Female of the Species*, New York, Londen, 1975.
- Sarah Milledge Nelson, *Shamans, Queens, and Figurines*, Left Coast Press, California, 2105.
- William Ryan Walter Pitman. *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries About the Event that Changed History*, New York, 1998.
- Peter J. Ucko, 'The Interpretation of Prehistoric Anthropomorphic Figurines', *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* 92 (1962) 38-54.
- Peter J. Ucko, *Anthropomorphic figurines of Predynastic Egypt and Neolithic Crete with comparative material from the prehistoric Near East and mainland Greece*. Royal Anthropological Institute. Occasional Paper no 24, Londen, 1968.
- Peter Ucko, 'Mother are you there?', *Cambridge Archaeological Journal* 6 (2) (1996) 300-304.
- Denise Schmandt-Besserat, *From Counting to Cuneiform*, Volume I, Austin, 1992.
- Andrew Sherratt, 'The transformation of Early Agrarian Europe: The Later Neolithic and Copper Ages 4200-2500 BC', *The Oxford Illustrated History of Prehistoric Europe*, 167-201.
- Alexander Thom, *Megalithic Lunar Observatories*, Oxford, 1971.
- Ian Wilson, *Before the Flood. Dramatic New Evidence that the Biblical Flood was a real-life Event*, Londen, 2001.
- William Irving Tompson, *The Time Falling Bodies Take To Light. Mythology, Sexuality and the Origins of Culture*, New York, 1981.
- Vanished Civilizations of the Ancient World*, Edward Bacon ed., Londen, 1963.
- Alisdair Whittle, 'The First Farmers', *The Oxford Illustrated History of Prehistoric Europe*, Barry Cunliffe ed., 136-166.

II.6 Turkije

- A. Bammer, 'A peripteros of the Geometric Period in the Artemision of Ephesus', *Anatolian Studies* 40, 1990, 137-160.
- A. Bammer, U. Muss, *Das Artemision von Ephese*, Mainz, 1996.
- Musa Barain, *Ephesus and its surroundings*, Izmir, 2000.
- Alison E. Barclay, 'The Potnia Theron: Adaptation of a Near Eastern Image', *Potnia. Deities and Religion in the Aegean Bronze Age*, Proceedings of the 8th International Aegean Conference Goteborg, Goteborg University, 12-15 April 2000.
- Catalogus *Schatten uit Turkije*, uitgegeven ter gelegenheid van de tentoonstelling 'Schatten uit Turkije' in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden van 22 juni tot 22 september 1986, Leiden, 1986.
- Catalogus *The Museum of Anatolian Civilizations*, Ankara, 2006.
- New Documents Illustrating Early Christianity* G. H. R. Horsley ed., 4 (1987) nr 19 en 28, 5 (1998), 6 (1992) nr 29 en 30 over Artemis Ephesia.
- Resit Ergener, *Anatolia, Land of the Mothergoddess*, Istanboel, 1988.
- R. Fleischer, *Artemis von Ephesos und verwandte Kultstatuen aus Anatolien und Syrien. Études Préliminaires aux Religions Orientales dans l'empire romain* 35, Leiden, 1973;
- Bertram Frauenknecht, *Fruhe Türkische Tapiserieën*, Nürnberg, 1984.
- Marija Gimbutas, "Wall Paintings of Catal Hüyük, 8-7th Millennia BC", *Oriental Rug Review*. Vol 11, no 2 (dec.-jan 1991), 32-39.
- Mine Haydaroglu, ed., *From Earth to Eternity, Catalhöyük*, catalogue of exhibition in Istanbul, 2006.
- Ian Hodder, *The domestication of Europe. Structure and contingency in Neolithic societies*, Oxford, 1990.
- Ian Hodder, *The Archaeological Process. An Introduction*, Londen, 1999.
- Ian Hodder, *Reading the Past: Current Approaches to Interpretations in Archaeology*, Cambridge University Press, 2003.
- Ian Hodder, 'Women and men at Catalhöyük', *Scientific American* (januari 2004) 76-83.
- Ian Hodder, *Catalhöyük. The Leopard's tale. Revealing the mysteries of Turkey's ancient town*, Londen, 2006, repr. 2011.
- Alastair Hull en Nicholas Barbard, *Living with Kilims*, Londen, 1996.
- Marla Mallett, 'A Weaver's View of the Catal Hüyük Controversy', *Oriental Rug Review* (aug./sept. 1990) vol X nr 6, 32-43.
- Marla Mallett, 'The Goddess from Anatolia, An updated View of the Catal Hüyük Controversy', *Oriental Rug Review* (dec.1992/jan 1992) vol. XIII nr 2.
- Andrea Maréchal, "The Riddle of Catal Hüyük". *Hali*, 26 (april-mei-juni 1985), 6-11.
- James Mellaart, "Catal Hüyük West", *Anatolian Studies* 15 (1965) 135-56.
- James Mellaart, "Deities and Shrines of Neolithic Anatolia", *Archaeology* 16 (1963b) 29-38.

Van Venus tot Madonna

- James Mellaart, "Excavations at Catal Hüyük", *Anatolian Studies* 12 (1962) 41-66.
- James Mellaart, "Excavations at Catal Hüyük 1962, Second Preliminary Report", *Anatolian Studies* 13 (1963a) 43-104.
- James Mellaart, "Excavations at Catal Hüyük 1963, Third Preliminary Report", *Anatolian Studies* 14 (1964) 39-121.
- James Mellaart, "Excavations at Catal Hüyük 1965, Fourth Preliminary Report", *Anatolian Studies* 16 (1966) 165-192.
- James Mellaart, *Catal Hüyük, a Neolithic town in Anatolia*, Londen, 1967.
- James Mellaart, *Excavations at Hacilar I, II*, Edinburgh, 1970.
- James Mellaart, *The Neolithic of the Near East*, Londen, 1975.
- James Mellaart, Belkis Balpinar en Udo Hirsch, *The Goddess of Anatolia I Plates*, Milan, Adenau, 1989.
- James Mellaart, Belkis Balpinar en Udo Hirsch, *The Goddess of Anatolia II Catal Hüyük and Anatolian Kilims*, Milan, Adenau, 1989.
- James Mellaart, Belkis Balpinar en Udo Hirsch, *The Goddess of Anatolia III Environment, Economy, Cult and Culture*, Milan, Adenau, 1989.
- James Mellaart, Belkis Balpinar en Udo Hirsch, *The Goddess of Anatolia IV Anatolian Kilims Past and Present*, Milan, Adenau, 1989.
- James Mellaart, "The Earliest Representations of the Goddess of Anatolia and Her Entourage". *Anatolian Kelims; symposium Basel, Die Vorträge*, Jurg Rageth ed., Basel, 1990, 27-46.
- James Mellaart, "James Mellaart Answers His Critics", *Hali* 55 (februari, 1991) 86-7.
- Frederike Naumann, *Die Ikonographie der Kybele in der phrygischen und griechischen Kunst*. Tübingen, 1983.
- Mehmet Özdoğan, Nezhil Başgelen eds., *Neolithic in Turkey. The Cradle of Civilization, New Discoveries*, 2 dl. Text and Plates, Istanboel, 1999.
- Simon Pembroke, "Last of the Matriarchs. A Study in the Inscriptions of Lycia". *Journal of the economic and social history of the Orient*, (1957), 217-247.
- James D. Rietveld, *Artemis of the Ephesians*, Nicea Press California, 2014.
- Lynn E. Roller, *In search of God the Mother. The Cult of Anatolian Cybele*, Berkeley, 1999.
- William Ryan, Walter Pitman, *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries About the Event that Changed History*, New York, 1998.
- Klaus Schmidt, *Sie bauten die ersten Tempel. Das Rätselhafte Heiligtum der Steinzeitjäger*, München, 2006.
- Maarten J. Vermaseren, *Cybele and Attis: The Myth and the Cult*, Londen, 1977.

Amazones

- Florence Mary Bennett, *Religious Cults Associated with the Amazons*, New York, 1912, herdr. 1987.
- Jeannine Davis-Kimball, *Warrior Women. An Archaeologist's Search for History's Hidden Heroines*, New York, 2002.
- Sir Galahad (pseudoniem voor Bertha Eckstein-Diener), *Mütter und Amazonen. Liebe und Macht im Frauenreich*, München, Wenen, 1975, herdr. 1996.
- Adrienne Mayor, *The Amazons. Lives & Legends of Warrior Women across the ancient world*, Princeton University Press, 2014.
- Vicky Noble, 'How the Amazons Got Their Name', *Societies of Peace*, Heide Göttner-Abendroth ed., Toronto, 2009, 361-366.
- Gerhard Pöllauer, *Die verlorene Geschichte der Amazonen. Neueste Forschungserkenntnisse über das sagenumwobene Frauenvolk*, Klagenfurt, 2002.
- Marguerite Rigoglioso, 'In Search of the Lybian Amazons: Preliminary Research in Tunisia', *Societies of Peace*, Heide Göttner-Abenroth ed., Toronto, 2009, 367-383.
- Pierre Samuel, *Amazones, Guerrieres et Gaillardes*, 1975; vert.: *Amazones, Kriegerinnen und Kraftfrauen*, München, 1979.

Eurazië en de Indo-Europeanen

- David W. Anthony, *The Horse The Wheel and Language. How Bronze-Age Riders from the Eurasian Steppes shaped the Modern World*, Princeton University Press, 2007.
- Maria Bellonci, *Il Milione*, Torino, 1982; Ne. vert. *Het originele reisverslag van Marco Polo*, Vianen, 1982.
- Brentjens, Burchard, *Die Ahnen Dschingis-Chans*, Berlin, 1988.
- Brentjens, Burchard, *Die Tierstil in Eurasien*, Leipzig, 1982.
- George Dumézil, *Mythe et Épopée: l'idéologie des trois fonctions dans les épopées des peuples indo-européens I-III* Gallimard, 1968-73.
- Harald Haarmann, *Die Indoeuropäer. Herkunft, Sprachen, Kulturen*, München, 2010.
- Esther Jacobson, *The Deer Goddess of Ancient Siberia. A Study in the Ecology of Belief*, Studies in the

- History of Religions. Numen Bookseries, H.G. Kippenberg, E.T. Lawson eds., vol. LV, E.J. Brill, Leiden, New York 1993.
- Iaroslav Lebedynsky, *Les Indo-Européens. Faits, débats, solutions*, Parijs, 2009.
- J.P. Mallory, *In Search of the Indo-Europeans. Language, Archaeology and Myth*, Londen, 1989, 1991.
- J. P. Mallory, D.Q. Adams, *The Tarim mummies. Ancient China and the mystery of the earliest peoples from the west*, Londen, 2000.
- Nicolai Merpert, 'The earliest Indo-Europeanization of the North Balkan Area in Light of a New Investigation in the Upper Thracian Valley', *From the Realm of the Ancestors: an Anthology in Honor of Marija Gimbutas*, Joan Marler ed., 70-77.
- Garrett S. Olmsted, *The Gods of the Celts and the Indo-Europeans*. Het Archeologisch Instituut van de Hongaarse Akademie voor Wetenschappen in samenwerking met het Instituut voor Linguïstiek te Innsbruck, Die Innsbrucker Beiträge zur Kulturwissenschaft und Archaeolingua, vol. 6, Boedapest, 1994.
- Jaan Puhvel, *Comparative Mythology*, Baltimore, Londen, 1987.
- Jean Przyluski, *La grande Déesse, Introduction à l'étude comparative des religions*, Parijs, 1950.
- Reinhard Schmoekel, *Die Indoeuropäer. Aufbruch aus der Vorgeschichte*, Bergisch Gladbach, 2004 (3e dr.).
- Erika en Manfred Taube, *Schamanen und Rhapsoden, Die geistige Kultur der alten Mongolei*, Leipzig, 1983.

II.11 Het Oude Europa

- Catalogus *Neolithic Art in Romania*, Catalogus bij tentoonstelling 'Steinzeitkunst'. Frühe Kulturen aus Rumänien', Historisches Museum te Olten in Olten, 2008, Florin Drasovean, Dragomir Nicolae Popovici, eds., Napels, 2008.
- Margaret W. Conkey, and Ruth E. Tringham, 'Rethinking Figurines: A Critical View from Archaeology of Gimbutas, the 'Goddess' and Popular Culture', *Ancient Goddesses: The Myths and the Evidence*. L. Goodison and C. Morris, eds., University of Wisconsin Press, Madison, 1999, 22-45.
- Max Dashu, 'The Furor over Gimbutas', artikel on line uit 2000 als reactie op kritiek van Cynthia Ellers.
- Miriam R. Dexter, 'Marija Gimbutas. In Memoriam', *The Journal of Indo-European Studies* 22/1 (1994), 1-111.
- Ernestine Elster, 'Marija Gimbutas: Setting the Agenda', *Archaeology and Women. Ancient & Modern Issues*, Sue Hamilton, Ruth D. Whitehouse, Katherine I. Wright (eds.), Londen, 2007, 83-120.
- Marija A. Gimbutas, *The Gods and Goddesses of Old Europe. 7000 to 3500 B.C.: Myths, Legends and Cult Images*, Londen, Berkeley, 1974.
- Marija A. Gimbutas, 'Figurines of Old Europe (6500-3500 BC)', *Valcamonica Symposium '72. Actes du Symposium International sur les Religions de la Préhistoire, Capo di Ponte (Ed. del Centro)*, 1975, 117-142.
- Marija A. Gimbutas, *The early Civilizations of Europe*. Monograph for Indo-European studies 131, Los Angeles, 1980.
- Marija A. Gimbutas, 'The "Monstrous Venus" of Prehistory or Goddess Creatrix. *The Comparative Civilization Review*, nr 10 (1981) 1-26.
- Marija A. Gimbutas, 'The image of Woman in Prehistoric Art'. *The Quarterly Review of Archaeology* dec. 1981.
- Marija A. Gimbutas, 'Mythical Imagery of Sitagroi Society', *Excavations of Sitagroi*, C. Renfrew, M. Gimbutas, E. Elster, eds., 1986, 225-89.
- Marija A. Gimbutas, *The Language of the Goddess, Unearthing the hidden symbols of western civilization*, New York, 1989.
- Marija A. Gimbutas, "Wall Paintings of Catal Hüyük, 8-7th Millennia BC", *Oriental Rug Review*. Vol 11, no 2 (Dec.-Jan. 1991) 32-39.
- Marija A. Gimbutas, *The Civilization of the Goddess: The World of Old Europe*, New York, San Francisco, 1991.
- Marija A. Gimbutas, 'Sprache der Göttin', *Sprache der Göttin. Symbolik im neolithischen Alt-Europa. Annäherungen an das Werk von Marija Gimbutas*. Begleitpublikation zur Ausstellung im Frauenmuseum Wiesbaden, Wiesbaden, 1994.
- Marija A. Gimbutas, *The Living Goddesses*, edited and supplemented by Miriam Robbins Dexter, Los Angeles, 1999.
- Harald Haarmann, *Die Madonna und ihre Griechische Töchter*, Hillestein, 1996.
- Harald Haarmann, Joan Marler, *The Black Sea Flood: An Interdisciplinary Investigation*, The Journal of Archaeomythology 2, Sebastopol California, 2006
- Harald Haarmann, *Weltgeschichte der Sprachen. Von der Frühzeit des Menschen bis zur Gegenwart*, München, 2006.
- Harald Haarmann, *Foundations of Culture*, Frankfurt, 2007.
- Harald Haarmann, *Geschichte der Sintflut. Auf den Spuren der frühen Zivilisationen*, München, 2003, 2005.
- Harald Haarmann, *Interacting with Figurines. Seven dimensions in the study of imagery*, West Hartford, Vermont, 2009.

Van Venus tot Madonna

- Harald Haarmann, *Geschiede der Schrift. Von den Hieroglyphen bis Heute*, München, 2002, 2009.
- Harald Haarmann, *Das Rätsel der Donauzivilisation. Die Entdeckung der ältesten Hochkultur Europas*, München, 2011.
- M. S. F. Hood, "The Tartaria Tablets", *Antiquity* 41 (1967), 99-113.
- Joan Marler (ed.), *From the Realm of the Ancestors. An Anthology in Honor of Marija Gimbutas*, Manchester CT, 1997.
- Joan Marler, 'The Circle is Unbroken: A Brief Biography', *From the Realm of the Ancestors. An Anthology in Honor of Marija Gimbutas*, Manchester CT, 1997, 7-25.
- Joan Marler, Miriam Robbins Dexter, eds., *The Black Sea flood and its aftermath*, Sebastopol California, 2003.
- Joan Marler, 'Die Ikonographie und soziale Struktur Alteuropas: Die archäo-mythologische Forschung von Marija Gimbutas', *Gesellschaft in Balance*, Heide Göttner-Abendroth ed., 195-206.
- Joan Marler, Joan, 'The Iconography and Social Structure of Old Europe. The Archaeomythological Research of Marija Gimbutas', *Societies of Peace*, Heide Göttner-Abendroth ed., 283-96.
- Lynn Meskell, 'Goddesses, Gimbutas and New Age Archaeology', *Antiquity* 69 (1965) 74-86.
- A. Poruciu, *Prehistoric roots of Romanian and Southeast European traditions*, Sebastopol California, 2010.
- Mark van Strydonck, *Monumentaal en mysterieus. Reis door de prehistorie van Mallorca en Menorca*, Leuven, 2002.

Noordwest-Europa

- J.A. Bakker, *The Dutch Hunebedden. Megalithic Tombs of the Funnel Beaker Culture*. Ann Arbor, Michigan, Archaeological Series 2, 1992.
- Sandra Billington, Miranda Green eds., *The concept of the Goddess*, Londen, 1996.
- Herman Clerinx, *Kathedralen uit de steentijd. Hunebedden, dolmens en menhirs in de Lage Landen*, Leuven, 2002.
- Herman Clerinx, *Kelten in de Lage Landen*, Leuven, 2005.
- Hilda Ellis Davidson, *Roles of the Northern Goddess*, Londen, New York, 1998.
- Antonia Fraser, *Boadicea's Chariot*, Londen, 1938.
- Aat van Gils, *De eeuwige ordening. Mythologie en religie in het oude Noord-Europa*, Soesterberg, 2004.
- Miranda Green, *The Celtic World*, Londen, 1996.
- Ada Hondius-Crone, *The temple of Nehalennia at Domburg*, Amsterdam, 1955.
- W. Mannhardt, *Wald- en Feldkulte I*, Berlin, 1905.
- Jean Markale, *Women of the Celts*, 1986.
- Annine van der Meer, *De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd. De Moeder van Donker en Licht en haar dochter Maria Magdalena*, Den Haag, 2015.
- Annine van der Meer, *Nieuw Licht op Nehalennia. Een Zeeuwse Moedergodin uit de vaderlandse geschiedenis*, Den Haag, 2015.
- Annine van der Meer, *De Drie Dames uit Duitsland. De Matronen en Nehalennia, Moedergodinnen uit de vaderlandse geschiedenis*, Den Haag, 2015.
- Judith Schuyf, *Heidens Nederland, de materiële resten van een niet-christelijk verleden*, Utrecht, 1995, 1997.
- P. Stuart, *Nehalennia. Documenten in steen*, Goes, 2003.

DEEL III DE HERFST

III.1 Egypte

- C. J. Bleeker, "Isis and Hathor, Two Ancient Goddesses". *The Book of the Goddess Past and Present: An Introduction to her Religion*, Carl Olson ed., New York, 1989.
- Bickel, Susanne, *In ägyptischer Gesellschaft. Aegyptiaca der Sammlungen Bibel + Orient an der Universität Freiburg Schweiz*, Freiburg, 2004.
- F. Daumas, *Les mammisis des temples égyptiens*, Parijs, 1958.
- M. Casevitz, "La Femme dans l'oeuvre de Diodore de Sicile", *La Femme dans le monde Méditerranéen*. I, Antiquité, Lyon, 1985, 114-135.
- P. Derchain, *Hathor Quadrifons. Recherches sur la syntaxe d'un mythe égyptien*, Istanboel, 1972;
- P. Derchain, L'être et le néant selon la philosophie égyptienne. *Dialoog. Tijdschrift voor Wijsbegeerte* 2 (1962), 171-89.
- Sergio Donadoni, 'Het dal van de Nijl', *Geïllustreerde Wereldgeschiedenis van de Archeologie*, Leone Fasani ed., 333-48.
- Nabil I. Ebeid, *Egyptian Medicine In The Days Of The Pharaohs*, General Egyptian Book Organization-Press, Cairo, 1999.
- Catalogus *Illustrated Guide of the Egyptian Museum*, Edouard Lambelet ed., Cairo, 1999 (7e ed.).
- Catalogus *Louvre, Kunst en Architectuur*, Gabriele Bartz en Eberhard König eds., Könemann, 2005.
- Jean-Pierre Franceschini, Alain Bricault, *Isis, la Dame du Nil*, Parijs, 2008.

- Henri Frankfort, *The Problem of Similarity in Ancient Near Eastern Religions*. The Frazer Lecture 1950, Oxford, 1951.
- Henri Frankfort, *Ancient Egyptian Religion, An Interpretation*, New York, 1961.
- Henri Frankfort, *Kingship and the Gods*, Chicago, 1948.
- Lauri Franssen, *Het Evangelie van Isis. De rol van het vrouwelijke bij het ontstaan van het Christendom*, Deventer, 2007.
- Gaballa Ali Gaballa, *The History and Culture of Nubia. Gids van Nubia Museum, Aswan*, 2001.
- Moustafa Gadalla, *Historical Deception. The Untold Story of Ancient Egypt*, Cairo, 1996.
- Moustafa Gadalla, *Egyptian cosmology. The absolute Harmony*, Cairo, 1997.
- Moustafa Gadalla, *Egyptian Harmony. The Visual Music*, Cairo, 2001.
- Carolyn Graves-Brown, *Dancing for Hathor, Women in ancient Egypt*, Londen, 2010.
- Karin Haanappel, *Het Parijs van Isis*, Geesteren, 2010.
- Zawi Hawass, *Silent Images, Women in Pharaonic Egypt*, Cairo, 1988.
- Sharon Kelly Heyob, *The Cult of Isis Among Women in the Graeco-Roman World*, Leiden, 1975.
- Erik Hornung, *Der Eine und die Vielen*, Darmstadt, 1971.
- Erik Hornung, *Das Buch der Anbetung des Re im Westen (Sonnenlitanei)*. Vol. 1-2, Genève, 1975.
- Erik Hornung, *Der ägyptische Mythos von der Himmelskuh. Eine Ätiologie des Unvollkommenen*, Orbis Biblicus et Orientalis 46, Freiburg, Göttingen, 1982.
- Erik Hornung, *Ägyptische Unterweltsbücher*, Zürich, 1984.
- Erik Hornung, *Das esoterische Ägypten*, Munich, 1999.
- Annette Kuhn, 'Nefertiti, "A Beautiful Woman Has Come": Matriarchal Power in the Spiral of History', *Societies of Peace*, Heide Göttner-Abendroth ed., Toronto, 2009, 297-310.
- Barbara Lesko, *The Remarkable Women in Ancient Egypt*, Providence, 1987.
- Barbara Lesko, 'Women of Egypt and the Ancient Near East', Renate Bridenthal, Claudia Koonz en Susan Stuard eds., *Becoming Visible: Women in European History*, Boston, 1987.
- Miriam Lichtheim, *Ancient Egyptian Literature*, vol I, II, III, University of California Press, Berkeley, Los Angeles, Londen, 1973, 2006.
- Dieter Müller, *Ägypten und die Griechischen Isis-Aretologien*. Abhandlungen der Sächsischen Akademie der Wissenschaften zu Leipzig. Philologisch-historische Klasse bd 53 heft 1, Berlijn, 1961.
- Margaret A. Murray, 'Priesthood of Women in Egypt'. *Transactions of the third international congress for the history of religions*, Allen. P.S. ed., Oxford, 1908, 220-9.
- Margaret A. Murray, *The Splendour that was Egypt. A general survey of Egyptian Culture and Civilization*. New York, 1949, 1961 (4e dr).
- The Oxford History of Ancient Egypt*, Ian Shaw ed., Oxford, 2003.
- Madeleine Page Gasser, *Götter bewohnten Ägypten*. Orbis Biblicus et Orientalis, Freiburg, 2001.
- Sarah B. Pomeroy, *Women in Hellenistic Egypt: From Alexander to Cleopatra*, New York, 1984.
- Géke Punt-Tibben en Hannelore Daane-Elfring, *Isis en Holle. Twee mythische vrouwengestalten godsdiensthistorisch, -sociologisch en -fenomenologisch bezien*. Eindscripctie Theologie Hogeschool Holland mei 1991.
- Stephen Quirke, 'Women of Lahun (Egypt 1800 BC)', *Archaeology and Women*, Sue Hamilton, Ruth Whitehouse, Katherine Wright eds., Walnut Creek, 2007, 246-62.
- Maarten J. Raven, *Egyptische Magie. Op zoek naar het toverboek van Toth*, Zutphen, 2010.
- E. A. E. Reymond, *The Mythical Origin of the Egyptian Temple*, Manchester University Press, New York, 1969.
- Hans Strelocke, *Egypte, kunst en cultuur in het Nijldal*. Canteleer Kunst- Reisgidsen. De Bilt, 1993 (6e dr).
- Lana Troy, "She for Whom All That Is Said Is Done: The Ancient Egyptian Queen", *Ancient Queens. Archaeological Explorations*, Sarah Milledge Nelson, ed., New York, Oxford, 2003, 93-116.
- S. Sauneron en J. Joyotte, "La Naissance du monde selon Égypte ancienne". *La Naissance du monde*. Sources Orientales 1, Parijs, 1959, 17-91.
- S. Sauneron, "Remarques de philologie et d'étymologie (en marge des textes d'Esna)", *Mélanges Mariette*, Institut Français d'Archéologie Orientale 32, Cairo 1961, 229-249.
- Frans Schobbe, *Ma'at. Normen, Waarden, Monumenten in het Oude Egypte*, Zeist, 2007.
- Eugen Strouhal, *Ägypten zur Pharaonerzeit. Alltag und gesellschaftliches Leben*, Berlijn, 1994.
- Joyce Tyldesley, *Daughters of Isis. Women of Ancient Egypt*, Londen, 1994.
- Joyce Tyldesley, *Hatchepsut. The Female Pharaoh*, Londen, 1996, 1998.
- Joyce Tyldesley, *Chronicle of the Queens of Egypt. From Early Dynastic Times tot the Death of Cleopatra*, Londen, New York, 2006.
- H. te Velde, "The Theme of the separation of heaven and earth". *Studia Aegyptiaca* 3 (1977) 161-170.
- David Wengrow, *The Archaeology of Early Egypt, Social Transformations in North-East Africa 10,000 to 2650 BC*, Cambridge University Press, 2006, 2009.
- Richard Wilkinson, *The Complete Temples of Ancient Egypt*, Londen, 2000.
- Doris Wolf, *Der Kampf gegen Weisheit und Macht der matriarchalen Urkultur Ägyptens*, Zürich, 2009.

- J. Zandee, *Egyptische tempels en goden*, Kampen, 1965.
- J. Zandee, "Das Schöpferwort in alten Ägypten", *Verbum. Essays on Some Aspects of the Religious Functions of Words Dedicated to Dr W. Obbink*. Utrecht, 1964, 33-66.
- J. Zandee, "Sargtexte, Spruch 77 (Coffin Texts II, 18)", *Zeitschrift für ägyptische Sprache* 100 (1973) 71-72.
- J. Zandee, *Der Amunhymnus des Papyrus Leiden I 344, verso*. Vol. 1-2-3, Leiden, 1992.
- Christiane Ziegler, *The Pharaohs*, Milaan, 2002.
- Wim H. Zitman, *Kosmische Slinger der Tijden*, Hollandscheveld, 1993.
- Wim H. Zitman, *Sterrenbeeld van Horus. Uniek kleitablet van voorouders van de Egyptische beschaving in kaart*. Baarn, 2000.
- Willem H. Zitman, *Egypt: "Image of Heaven", The Planisphere and the Lost Cradle*, Amsterdam, 2006.
- Wim Zitman, *Het Horus Enigma, Ontdekking van de tijd in het oude Egypte*, Zutphen, 2009.
- Wim Zitman, *Van Egypte naar Atlantis. De Boven- en Onderwereld van Osiris*, Zutphen, 2013.

III. 8 Mesopotamië

- P.M.M.G. Akkermans, G.M. Schwartz, *The Archaeology of Syria. From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies (ca 16.000-300 BC)*, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- J.M.Asher-Greve, *Frauen in Altsumerischer Zeit*, Bibliotheca Mesopotamica vol 18, Malibu, 1985.
- J. M. Asher-Greve, "The Oldest Female Oneiromancer", *La Femme dans le Proche-Orient Antique*, 27-32. *The Archaeology of Syria. From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies (ca 16.000-300 BC)*. Peter M.M.G. Akkermans en Glenn M. Schwartz eds., Cambridge World Archaeology. Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- Marijke Baken, *De Weg van Inanna, Het vrouwelijk spoor*, Leuven, 1999.
- Mary Beard, John North, *Pagan Priests. Religion and Power in the Ancient World*, Londen, 1990.
- Jeremy Black en Anthony Green, *An Illustrated Dictionary. Gods, Demons and Symbols*, Londen, 2003.
- Henriette Broekema, *Inanna, heerseres van hemel en aarde. Geschiedenis van een Sumerische godin*, Leeuwarden, 2013.
- Dominique Collon, *The Queen of the Night*, British Museum Objects in Focus, Londen, 2005.
- D.O. Cameron, *The Gassulian Wall Paintings*, Londen, 1981.
- W. Fauth, 'Aphrodite Parakypstusa', *Abh. Mainz* 1966, nr 6, 45.
- La Femme dans le Proche-Orient*, Compte Rendu de la XXXIIIe Rencontre Assyriologique Internationale (Parijs, 7-10 juli, 1986) Jean- Marie Durand ed., Parijs, 1987.
- Daniel E. Fleming, *The installation of Baal's High Priestess at Emar. A Window on Ancient Syrian Religion*, Harvard Semitological Studies 42, Atlanta, 1992.
- Volkert Haas, *Babylonischer Liebesgarten, Erotik und Sexualität im Alten Orient*, München, 1999.
- W. W. Hallo, *Early Mesopotamian Royal Titles*, New Haven, 1957.
- William W. Hallo en J. J. A. van Dijk, *The Exaltation of Inanna*, New Haven en Londen, 1968.
- Harry A. Hoffner jr, *Hittite Myths*, Society of Biblical Literature Writings from the Ancient World Series 2, Atlanta, 1990.
- Thorkild Jacobsen, "Toward the image of Tammuz", *History of Religion* 1 (1961) 189-213; herdr. in *Toward the Image of Tammuz and other Essays on Mesopotamian History and Culture*. W. L. Moran, ed., Harvard University Press, Cambridge Mass, 1970, 73-101.
- Samuel Noah Kramer, *Cuneiform Studies and the History of Literature: The Sumerian Sacred Marriage Texts*. Proceedings of the American Philosophical Society, vol. 107, 6, 1963.
- Samuel Noah Kramer, *From the Poetry of Sumer. Creation, Glorification, Adoration*, Londen, 1979.
- Samuel Noah Kramer en Diane Wolkstein, *Inanna, Queen of Heaven and Earth*, New York, 1983.
- W. G. Lambert, "Goddesses in the Pantheon: a Reflection of Women in Society", *La Femme dans le Proche Orient Antique*, 125-30.
- The Literature of Ancient Sumer*, translated en introduced by Jeremy Black, Graham Cunningham, Eleanor Robson, Gábor Zólyomi, Oxford Univ. Press, 2004, 2006.
- Amélie Kurt, "Nabonidus and the Babylonian Priesthood", Mary Beard en John North eds., *Pagan Priests. Religion and Power in the Ancient World*, Londen, 1990, 117-155.
- W. G. Lambert, *Babylonian Wisdom Literature*, Oxford, 1960.
- W Lambert, "The Historical Development of the Mesopotamian Pantheon: A Study in Sophisticated Polytheism", *Unity and Diversity. Essays in the History, Literature, and Religion of the Ancient Near East*, H. Goedicke en J. J. M. Roberts eds., Baltimore/Londen 1975, 191-200.
- W. G. Lambert, "Studies in Marduk". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 47 (1984) 1-9.
- Gwendolyn Leick, *Who is Who in the Ancient Near East*, New York, 1999.
- E. Lipinski, 'Fertility Cult in Ancient Ugarit', *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean: papers presented at the First International Conference on Archaeology of the ancient Mediterranean*, University of Malta, 2-5 September 1985, A. Bonanno ed., 207-215.
- P. Mander, *Il pantheon di Abu Salabikh*, Napels, 1986.

- Joachim Marzahn, *The Ishtar Gate, The processional Way. The New Year Festival of Babylon*. Staatliche Museen zu Berlin Vorderasiatisches Museum, Berlin, 2004.
- M. Molist, 'Des representations humaines peintes au IXe millénaire BP sur le site de Tell Halula (Vallée de l'Euphrate, Syrie)', *Paléorient* 24 (1998) 81-7.
- Peter R. S. Moorey, *Idols of the People. Miniature Images of Clay in the Ancient Near East*, Oxford, New York, 2003.
- Vivian B Morales, 'Jarmo Figurines and Other Clay Objects', *Prehistoric Archaeology of the Zagros Flank*, Chicago, 1983.
- Frederick W. Norris, "Isis, Sarapis and Demeter in Antioch of Syria", *Harvard Theological Review* 75:2, (april 1982), 189-207.
- Joan Oates, "The baked Clay Figurines from Tell Es-Sawwan", *Iraq* 28/2 (1966).
- Joan Oates, "The Background and Development of Early Farming Communities in Mesopotamia and the Zagros". *Proceedings of the Prehistoric Society* 39 (1973), 147-181.
- R. A. Oden, Jr., *Studies in Lucian's De Syria Dea*, Harvard Semitic Monographs nr 15, Missoula, 1977.
- A.L. Oppenheim, *The Interpretation of Dreams in the Ancient Near East*. Transactions of the American Philosphical Society. NS 46/3, Philadelphia, 1956.
- Simo Parpola, *Assyrian Prophecies*, Helsinki, 1997.
- Susan Pollock, Susan, *Ancient Mesopotamia. The Eden that Never Was*, Cambridge University Press, Cambridge, 1999, 2008 (8th ed.).
- James B. Pritchard (ed.), *Ancient Near Eastern Texts relating to the Old Testament*, (3^e ed. met suppl.). Princeton, 1969.
- James B. Pritchard (ed.), *The Ancient Near East in Pictures relating to the Old Testament* (2^e ed. met suppl.). Princeton University Press, 1969.
- Julian Reade, *Mesopotamia*, British Museum Press, Londen, 1991.
- J. Renger, "Untersuchungen zum Priesterum in der altbabylonischen Zeit", *Zeitschrift für Assyriologie* deel 1, nr 58 (1967) 110-189, deel 2 nr 59 (1969) 104-230.
- Helmer Ringgren, *Die Religionen des Alten Orients*, Göttingen, 1979.
- Giovanni Rizzuto, *De Reis van Gilgamesj, Over dood en eschatologische verbeelding*, Brussel, 2011.
- Georges Roux, *Ancient Iraq*, Penguin Books, Londen, New York, 1966, 1992.
- Betty De Shong Meador, *Inanna. Lady of Largest Heart. Poems of het Sumerian High Priestess Enheduanna*, Austin, 2000.
- I. Starr, *The Rituals of the Diviner*. Bibliotheca Mesopotamica vol 12, Malibu, 1983.
- Gerd Steiner, "Die Femme Fatale im Alten Orient", *La Femme dans le Proche-Orient Antique*, 147-153.
- Charles Virolleaud, "Die Grosse Göttin in Babylonien, Ägypten und Phönizien". *Eranos-Jahrbuch* 6 (1938), 121-160.
- Irene Winter, 'Women in Public: the disc of Enheduanna, the Beginning of the Office of EN-Priestess and the Weight of Visual Evidence'. *La Femme dans le Proche-Orient*, Jean- Marie Durand, Parijs, 1987, 189-201.
- Katherine I. Wright, 'Women and the Emergence of Urban Society in Mesopotamia', *Archaeology and Women*, Sue Hamilton, Ruth Whitehouse, Katherine Wright eds., Walnut Creek CA, 2007, 199-245.
- Anette Zgoll, *Der Rechtsfall der En-hedu-Ana im Lied nin-me-sara*, Alter Orient und Altes Testament bd 246, Münster, Ugarit-Verlag, 1997.

III.14 Kanaän en Fenicië

- U. Cassuto, *The Goddess Anath*, Jeruzalem, 1971.
- Nelson van Glück, *Deities and Dolphins. The Story of the Nabataeans*, Londen, 1965.
- M. Dietrich, O. Loretz en J. Sarmartin, *The Cuneiform Alphabetic Texts from Ugarit, Ras Ibn Hani and Other Places*, **KTU**: second and enlarged Edition: Abhandlungen zur Literatur Alt-Syrien-Palestinas und Mesopotamiens 8 Münster, 1995.
- G. R. Driver, *Canaanite Myths and Legends*. Old Testament Studies III, Edinburgh, 1956.
- Cyrus H. Gordon, "The Daughters of Baal", *Moslem World*, 33, (1943).
- Cyrus H. Gordon, *Het Oude Testament in Historisch Perspectief*, Utrecht, 1959.
- Cyrus H. Gordon, *Adventures in the Nearest East*; Ne. vert. *Opgravingen in Bijbelse Grond*, Utrecht, 1960.
- Cyrus H. Gordon, *Ugaritic Textbook*. Analecta Biblica 38, Rome, 1965.
- Cyrus H. Gordon, *Before the Bible*, Londen, 1962, Ne. vert. *Voor de Bijbel. Het gemeenschappelijk verleden van de Griekse en Hebreeuwse beschaving*, Utrecht, 1966.
- Cyrus H. Gordon, *Ugaritic Textbook*. Analecta Biblica 38, Rome, 1965.
- E. Gubel, "An Essay on the Axe-bearing Astarte and her Role in a Phoenician Triad". *Rivista di studi fenici*. Consiglio Nazionale delle Ricerche. Centro Punica vol VIII (1980)1-17.
- F.O. Hvidberg-Hansen, *Weeping and laughter in the Old Testament. A study of Canaanite-Israelite Religion*, Leiden, 1962.

Van Venus tot Madonna

- F. O. Hvidberg-Hansen, *La Déesse TNT. Une étude sur la religion canaanéo-punique*. Kopenhagen, 1979 dl I en II.
- M. Lindner en J. Zangenberg, 'The Rediscovered Baityl of the Goddess Atargatis'. *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 109 (1993) 141-151.
- O. Loretz, *Ugarit und die Bibel*, Darmstadt, 1990.
- Gary O. Rollefson, 'Ain Ghazal: de grootste bekende neolithische plaats', *De Eerste Mens*, Burenhult, G. ed., 248-59.
- Stanislav Segert, 'An Ugarit Text Related to the Fertility Cult (KTU.1.23)', *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean*, Malta 1985, A. Bonanno ed., 217-221.
- Jonathan N. Tubb, *The Canaanites*, The British Museum Press, 1998.
- Wilfred G. E. Watson en Nicolas Wyatt eds., *Handbook of Ugaritic Studies*, Leiden, Boston, 1999.
- Anita Yannaï, *Studies on Trade Between the Levant and the Aegean in the 14th to the 12th Centuries BC*. Oxford, 1983.

Voor-islamitisch Arabië en de Islam

- Camille Adams Helminsky, ed.; *Women of Sufism. A hidden Treasure. Writings and Stories of mystic Poets, Scholars and Saints*, Boston, 2003.
- Karen Armstrong, *Mohammed Een westerse poging tot begrip van de islam*, Amsterdam, 2001.
- Muhammed 'Ata ur-Rahim, *Jesus Prophet of Islam*, New York, 1991.
- C. Brockelmann, "Allah und die Götzen, der Ursprung des islamischen Monotheismus", *Archiv für Religionswissenschaft*, bd 28 (1922) 99-121.
- Schuyler Camman, "Ancient Symbols in Modern Afghanistan", *Ars Orientalis. The Arts of Islam and the East*, vol 2, 7-34.
- Patricia Crone, Michael Cook, *Hagarism, The making of the Islamic World*, Londen, 1977.
- Patricia Crone, *Slaves on Horses: The Evolution of the Islamic Polity*, Cambridge, 1980.
- Patricia Crone, *Meccan Trade and the Rise of Islam*, Oxford, 1987.
- Henk, Driessen ed., *In het huis van de Islam*, Nijmegen, 1997.
- A. R. Hamilton Gibb, 'Pre-islamic Monotheism in Arabia', *Harvard Theological Review* 55 (1962) 278-288.
- M. Gil, 'The creed of Abu Amir', *IOS* 12 (1992), 9-57.
- Nelson von Glück, *Deities and Dolphins. The Story of the Nabataeans*, Londen, 1965.
- Anton van Harskamp, Bert Montsma, Lieve Troch, Anton Wessels, *Fundamentalisme. Tussen afkeer en verkenning*. VU segmenten 6, Zoetermeer, 1999.
- Seyed Hosein Nasr, *An Introduction to Islamic Cosmological Doctrines*, Albany, 1993.
- Ibn Ishaak; *Het leven van Mohammed. De vroegste Arabische verhalen, ingeleid, uit het Arabisch vertaald en toegelicht door Wim Raven*, Amsterdam, 2000.
- Hans Jansen, *Het nut van God*, Amsterdam, 2001.
- M. J. Kister, 'Labbayka allahumma, labbayka... On a Monotheistic Aspect of a Jahiliyya Practice', *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* (1980), 33-57.
- P. S. van Koningsveld, 'Mohammed', *Grondleggers van het geloof*, Amsterdam 1997, 157-220.
- Karl-Josef Kuschel, *Strijd om Abraham. Wat joden, christenen en moslims scheidt en bindt*, Zoetermeer, 2001.
- Michiel Leezenberg, *Islamitische filosofie, een geschiedenis*, Amsterdam 2001.
- Joris Luyendijk, *Een tipje van de sluier. Islam voor beginners*, Amsterdam, 2001.
- Joris Luyendijk, *Egypte. Een goede man slaat soms zijn vrouw*. (7^e dr), Amsterdam, 2004.
- Annine van der Meer, 'Over Bruggen', een godsdienstvergelijkend onderzoek naar de culturen van joden, christenen en moslims, de kinderen van Abraham, *PRANA* 132 (aug/sept 2002) 38-53.
- Fatima Mernissi, *Sultanes. De macht van vrouwen in de wereld van de islam*, Breda, 1992.
- Fatima Mernissi, *De Europese harem*, Breda, 2004. Oorspr. titel: *Scheherazade Goes West*, 2000.
- W. Montgomery Watt, 'Belief in a "high God" in pre-islamic Mecca', *Journal of Semitic studies* VI, (Manchester, 1956) 35-40.
- Francien van Overbeeke-Rippen, *Ibrahiem en Abraham. Koran en bijbel verteld voor kinderen*, Zoetermeer, 2000.
- Salman Rushdie, *The Satanic Verses*, Londen, 1988.
- G. Rijckmans, *Les religions arabes préislamiques*, Leuven, 1951.
- Sajidah Abdus Sattar, *Islam voor beginners*, Amsterdam, 1999.
- Josef Schacht, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford, 1964.
- Annemarie Schimmel, *Het Islamitisch Jaar. Kalender en feesten*. Oorspr. titel *Das islamische Jahr*. Baarn, 2003.
- Marie-Rose Séguy, *De hemelvaart van Mohammed*. Amsterdam/Antwerpen, 1977.
- Gerda Sengers, *Women and Demons. Cult healing in Islamic Egypt*. International studies in sociology and social anthropology vol 86, Leiden, 2003.
- Jan Slomp, *Islam*, Kampen, 1999.

- Amina Wahud, *De koran en de vrouw. Herlezing van een heilige tekst vanuit feministisch perspectief*, Amsterdam, 2008; vert. vanuit het Engels, 2004.
- J. Wellhausen, *Reste Arabischen Heidentums*, Berlijn, 1961.
- Julius Wellhausen, Prolegomena zur Geschichte Israels, Berlijn, 1882, Eng. vert. 2008.
- A. J. Wensinck, *The ideas of the Western Semites concerning The Navel of the World*. Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam. Afdeling Letterkunde dl XVII nr 1, Amsterdam, 1916.
- Anton Wessels, *De Renaissance van de islam*, Baarn, 1980.
- Anton Wessels, *De koran verstaan. Een kennismaking met het boek van de islam*. (5e dr), Kampen, 2001.
- Anton Wessels, *Islam Verhalenderwijs*, Amsterdam, 2001.

III.15 Kreta

- Stylios Alexiou, *Minoische Kultur*, Göttingen, 1976.
- Joan Marie Cichon, *Matriarchy in Minoan Crete: A perspective from archaeomythology and modern matriarchal studies*, Proefschrift California Institute of Integral Studies, 2013, beschikbaar on line.
- R. W. Hutchinson, *Prehistoric Crete*, Harmondsworth, 1965.
- Christos Z. Mathioulakis, *Knossos. The palace of Minos with its dependent buildings*, Athens, 1977.
- Martin P. Nilsson, *The Minoan-Mycenaean Religion and its Survival in Greek Religion*, Lyon, 1950.
- Joseph Alexander Macgillivray, *Minotaur. Sir Arthur Evans and the Archaeology of Minoan Myth*, Londen, 2001.
- Lambert Schneider, *Kreta, 5000 Jahre Kunst und Kultur*, Hamburg, 2006.
- Edgar Vreuls, *Koning Minos en het labryrint*, Amsterdam, 2001 (in eigen beheer).
- R. F. Willets, *Cretan Cults and Festivals*, Londen, 1962.
- Hans Georg Wunderlich, *Wohin der Stier Europa trug*; Eng. vert. *The Secret of Crete*, Athene, 1998.

III.16 Griekenland en Rome

- Andreas Alföldi, *Die Struktur des voretruskischen Römerstaates*, Heidelberg, 1974.
- S. Angus, *Mystery Religions*, Dover, 1925.
- E.J.W. Barber, "The Peplos of Athena", *Goddess and Polis: The Panathenaic Festival in Ancient Athens*, J. Neils (ed.), Hanover, NH: Dartmouth College, 1992.
- Mary Beard en John North, *Pagan Priests. Religion and Power in the Ancient World*, Londen, 1990.
- Martin Bernal, *Black Athena. The Afroasiatic Roots of Classical Civilization*. vol 1, Rutgers University Press, Londen, 1987; vol II *Black Athena. The Archaeological and Documentary Evidence*, Rutgers University Press, 1991, Austin, 2002 (5^e dr).
- Martin Bernal, *Black Athena writes back. Martin Bernal responds to his critics*, Duke University Press, Londen, 2001.
- S. Böhm, *Die "Nackte Göttin". Zur Ikonographie und Deutung unbekleideter weiblicher Figuren in der frühgriechischen Kunst*, Mainz, 1990.
- Hans-Günther Buchholz and Vassos Karageorghis, *Prehistoric Greece and Cyprus. An Archaeological Handbook with over 2000 illustrations*, Tübingen, 1971.
- W. Burkert, *Homo Necans: the anthropology of Ancient Greek sacrificial ritual and myth*, Berkeley, 1983.
- Walter Burkert, *Griechische Religion der archaischen und klassischen Epoche*, Die Religionen der Menschheit 15, Stuttgart, 1977, *Greek Religion*, New York, 2001, 12^e ed.
- W. Burkert, *Structure and History in Greek Mythology and Ritual*. Sather Classical Lectures 47, University of California Press, Berkeley, 1979.
- Eva Cantarella, *Pandora's Daughters, The Role and Status of Women in Greek and Roman Antiquity*, Londen, 1981.
- Matthew Dillon, *Girls and Women in Classical Greek Religion*, Londen, 2003.
- E. R. Dodds, *The Greeks and the Irrational*, Berkeley, 1951.
- Christopher A. Faraone, Laura K. McClure (eds.), *Prostitutes & Courtesans in the Ancient World*, Londen, 2006.
- John Ferguson, *Among the Gods*, New York, 1989.
- Linda Fierz-David, *Women's Dionysian Initiation. The Villa of Mysteries in Pompei*, Dallas, 1988, vert. van *Psychologische Betrachtungen zu der Freskenfolge der Villa dei Misteri in Pompei: Ein Versuch*, Zürich, 1957.
- Elizabeth French, 'The Development of Mycenaean Terracotta-Figurines', *The Annual of the British School of Athens* 66 (1971) 101-187.
- Elizabeth French, 'Cult Places at Mycenae' en 'Mycenaean figures and figurines, their typology and function'. *Santuaries and Cults in the Aegean Bronze Age, Proceedings of the First International Symposium at the Swedish Institute in Athens*, 12-13 mei, 1980, Robin Hägg en Nanno Marinatos eds., Stockholm, 1981, 41-8 en 173-7.

- Elizabeth French, 'The Mycenaean Figures', *Potnia. Deities and Religion in the Aegean Bronze Age*, Proceedings of the 8th International Aegean Conference Göteborg, Göteborg University, 12-15 April 2000, Robert Laffineur and Robin Hägg eds., *AEAEUM* 22 (2001) 275-76.
- David H. French, 'The Development of Mycenaean terracotta figurines'. *Annual of the British School of Archaeology* 66 (1971) 101-84.
- David H. French, 'Migrations and Minoan pottery in Western Anatolia and the Aegean'. *Bronze Age Migrations in the Aegean*, R. A. Crossland en A. Birchall eds, Londen (1973), 51-5.
- Robert Graves, *Greek Myths*, Londen, 1955; Ne. vert., Houten, 1990.
- Robert Graves, *The White Goddess, A Historical Grammar of Poetic Myth*, Manchester, 1997.
- Robin Hägg en Nanno Marinatos, *Sanctuaries and Cults in the Aegean Bronze Age*. Proceedings of the First International Symposium at the Swedish Institute in Athens, 12-13 May, 1980, Stockholm, 1981.
- Jane Ellen Harrison, *Prolegomena to the Study of Greek Religion*, Cambridge, 1903.
- Jane Ellen Harrison, *Themis. A Study of the Social Origins of Greek Religion*, Cambridge, 1912.
- Hesiodus, *De geboorte van de goden, Werken en dagen*. Vertaald en toegelicht door Wolther Kassies, Amsterdam, 2002.
- Litsa I. Hatzifoti, *Minoan Crete between Myth and History*, Attiki, 2005.
- Charles F. Herberger, *The riddle of the Sphinx. Calendric symbolism in myth and icons*. Efstadiadis, Anniki, Greece, 1997, 1994.
- Laurie O'Higgins, *Women and Humor in Classical Greece*, Cambridge University Press, 2003.
- Peter Kingsley, *In The Dark Places of Wisdom*; Ne. vert. *Verborgen Plaatsen van Wijsheid. Een revolutionaire visie op de wortels van onze beschaving*, Deventer, 2003.
- Hans Kloft, *Mysterienkunde der Antike. Götter. Menschen. Rituale*, München, 2003.
- Daniël Koster, *Athene en de Peloponnesus. Reisdags*. Amsterdam, 2004.
- E., Künzl, *Medicin in der Antike. Aus einer Welt ohne Narkose und Aspirin*, Stuttgart, 2002.
- D. H. Lawrence, *Etruscan Places*, Siena, 1997, 3e druk.
- M. R. Lefkowitz, *The Lives of Greek Poets*, Baltimore, 1981.
- M. R. Lefkowitz, "The Wandering Womb", *Heroincs*, Londen, 1981
- M. R. Lefkowitz, *Women in Greek Myths*, Baltimore, 1986, 15-29.
- Pierre Lévêque, 'Les Cultes de la Fécondité/Fertilité dans la Grèce des Cités', *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean*, Malta, 1986, 242-255.
- Annine van der Meer, 'Met Parmeneides maar de onderwereld'. *PRANA* 142 (2003) 18-30, artikel online.
- J. Malten, *Die Stier im Kult und mytischem Bild*, Jahrbuch des Deutschen Archeologischen Instituts 43 (1928) 90-139.
- Nannó Marinatos, *The Goddess and the Warrior. The naked goddess and Mistress of Animals in early Greek Religion*, Londen, New York, 2000.
- Evi Melas, *De Griekse Eilanden, Bakermat van de Europese beschaving*, De Bilt, 1979.
- Marvin W. Meyer ed., *The Ancient Mysteries. A Sourcebook of Sacred Texts*, Philadelphia, 1987.
- Maria Mina, 'Figurines without Sex: People without Gender?', *Archaeology and Women, Archaeology and Women. Ancient & Modern Issues*, Sue Hamilton, Ruth D. Whitehouse, Katherine I. Wright (eds.), Londen, 2007, 263-282.
- Christine Mitchell Havelock, *The Aphrodite of Knidos and Her Successors: a Historical review of the Female Nude in Greek Art*, Ann Arbor: University of Michigan Press, 1995.
- Sarah P. Morris, 'Potnia Aswiya: Anatolian contribution to Greek Religion', *Potnia. Deities and Religion in the Aegean Bronze Age*, R. Laffineur, ed., *AEAEUM* 22 (2001), 423-434.
- Valentin Müller, *Fruhen Plastik im Griechenland und Vorderasien. Ihre Typenbildung von der neolithischen bis in die Griechisch-Archaïsche Zeit, rund 3000 bis 600 v. Chr.*, Augsburg, 1929.
- G. E. Mylonas, *Eleusis and the Eleusinian Mysteries*, Princeton New York, 1977.
- Martin P. Nilsson, *The Minoan-Mycenaean Religion and its Survival in Greek Religion*, Lyon, 1950.
- Martin P. Nilsson, *Geschichte der Griechische Religion* I, II, Lyon, 1960 (2^e ed.).
- Simon Pembroke, "Last of the Matriarchs: A Study In The Inscriptions Of Lycia". *Journal of the Economic and Social History of the Orient*. vol VIII (1957) 217-247.
- Simon Pembroke, "Women in charge: the function of alternatives in early Greek tradition and the ancient idea of matriarchy". *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 30 (1967) 1-35.
- Sarah B. Pomeroy, *Women in Hellenistic Egypt: From Alexander to Cleopatra*, New York, 1984.
- Sarah B. Pomeroy, *Goddesses, Whores, Wives and Slaves. Women in Classical Antiquity*, New York, 1975.
- Sarah B. Pomeroy, *Spartan Women*, Oxford, 2002.
- Daniel Ogden, *Greek and Roman Necromancy*, Princeton, 2001.
- A. Rumpf, "Attische Feste – Attische Vasen. *Bonner Jahrbücher* 161 (1961) 208-214.
- Albrecht Schaufner, *Frühgriechische Totengläube. Untersuchungen zur Totenglaube des mykenischen und homerischen Zeit*, Olms, 1970.
- Salvatore Settis ed., *The Land of the Etruscans from Prehistory to the Middle Ages*, Milaan, 2000.

- Charlene Spretnak, *Lost Goddesses of Early Greece. A Collection of Pre-Hellenic Myths*, Boston, 1984.
- S. J. Suys-Reitsema, *Helleense Mythos*, 7^e dr, Amsterdam, 1966.
- Amy Swerdlow, 'The Greek citizen woman in Attic vase painting: New views and new questions, New views and new questions, *Women's Studies*, 1978 vol 5, 267-284.
- Henk S. Versnel ed., *Faith, Hope and Worship: Aspects of Religious Mentality in the Ancient World*. Leiden, 1981.
- H. Walter, *Griechische Götter. Ihre Gestaltwandel aus den Bewusstseinsstufen des Menschen dargestellt an den Bildwerken*. München, 1971 203-216.
- Thomas B. L. Webster, *Potter and Patron in Classical Athens*. Methuen, 1972.

Cycladen

- Christos Doumas, *Early Cycladic culture. The N. P. Goulandris Collection*. Museum of Cycladic Art, Athene, 2000.
- Pat Getz-Preziosi-Gentle, 'The Male Figure in Early Cycladic Sculpture', *Metropolitan Museum Journal* vol. 15 (1980) 5-33.
- Pat Getz-Preziosi-Gentle, 'Cycladic Sculptors and their Methods', Thimme, *Art and Culture of the Cyclades*, 71-91.
- Pat Getz-Preziosi-Gentle, *Sculptors of the Cyclads: Individual and Tradition in the Third Millennium BC*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1987.
- Elizabeth A. Hendrix, *The Paint Motifs on Early Cycladic Figures*, Dissertation, Michigan, New York, 2000.
- Elizabeth A. Hendrix, 'Painted Early Cycladic Figures: An Exploration of Context and Meaning', *Hesperia* 72 (2003) 405-46.
- Elizabeth A. Hendrix, 'Some Methods for Revealing Paint on Early Cycladic Figures', K. P. Foster, R. Laffineur, *Measuring the Aegean Bronze Age*, Luik en Austin, Texas, 2003, 139-45.
- Olaf Höckmann, 'Cycladic Religion', *Art and Culture of the Cyclades*, J. Thimme ed., 37-52.
- Olaf Höckmann, 'The Cyclades and the eastern Mediterranean', *Art and Culture in the Cyclades*, J. Thimme ed., 155-163.
- Olaf Höckmann, 'The Cyclades and the western Mediterranean', *Art and Culture in the Cyclades*, J. Thimme ed., 163-72.
- Olaf Höckmann, 'The Cyclades and their Eastern Neighbours', *Art and Culture of the Cyclades*, J. Thimme ed., 155-63, 158; *Art and Culture of the Cyclades*, 426-27.
- Olaf Höckmann, 'The Neolithic and Early Bronze Age Idols of Anatolia', *Art and Culture of the Cyclades*, J. Thimme ed., 173-184.
- Olaf Höckmann e.a., *Kunst und Kultur der Kykladeninseln im 3 Jt. v. Chr.*, Karlsruhe, 1976.
- G. L. Hoffman, 'Painted Ladies: Early Cycladic II Mourning Figures?' *American Journal for Archaeology* 106 (2002) 525-550.
- Colin Renfrew, *The Cycladic Spirit, Masterpieces from the Nicholas P. Goulandris Collection*, Athene, 1991.
- Colin Renfrew, *To kykladiko pneuma*, Athene, 1991.
- Peggy Sotirakopoulou, *The 'Keros Hoard', Myth or Reality? Searching for the lost pieces of a puzzle*, Athene, 2005.
- Jürgen Thimme ed., *Art and Culture of the Cyclades, Handbook of an Ancient Civilization*, Karlsruhe, 1977.
- Weinberg, Saul, S., 'Neolithic Figurines and Aegean Interrelations', *American Journal of Archaeology* (1951) 121-133.
- Saul S. Weinberg, 'The Cyclades and mainland Greece', *Art and Culture of the Cyclades*, J. Thimme ed., 142-44.
- Saul S. Weinberg, 'Anthropomorphic Stone Figurines from Neolithic Greece', *Art and Culture of the Cyclades*, J. Thimme ed., 52-58.

Cyprus

- Jacqueline Karageorghis, *La Grande Déesse de Chypre et son culte. A travers l'iconographie de l'époque néolithique au VIe siècle .a.C.*, Lyon, 1977.
- Jacqueline Karageorghis, *Kypris, The Aphrodite of Cyprus. Ancient sources and archaeological evidence*, Nicosia, 2005.
- Vassos Karageorghis, *The Cyprus Museum*, Catalogue, Nicosia, 1989.
- Stella Lubsen-Admiraal, Joost Crouwel, *Cyprus & Aphrodite*, Den Haag, 1989.
- Stella Lubsen-Admiraal, 'The Goddess of Achna: *Heptastolos*', *Cahier du Centre d'Études Chypriotes* 32, Parijs, 2002.
- Stella Lubsen-Admiraal, *Ancient Cypriote Art*, The Thanos N. Zintilis Collection, N. P. Goulandris Foundation, Museum of Cycladic Art, Athene, 2004.
- Desmond Morris, *The Art of Ancient Cyprus*, Oxford, 1985.

Mary Pyrgou, 'The Cypriot Women', *Cyprus Today* Vol. XLIV no 3 July-September 2006, 12-26, met Engelse samenvatting.

Mary Pyrgou, *Hè Kupría (The Cypriot Woman)*, Pyrgos Congress and Public Relations, Nicosia 2006.

IV.1 De Winter

Israël

Susan Ackerman, "And the Women knead Dough: the Worship of the Queen of Heaven in Sixth-Century Judah", *Gender and Difference in Ancient Israel*, P.L. Day ed., Minneapolis, 1989, 109-124.

Ancient Israelite Religion, Essays in Honor of Frank Moore Cross, Patrick D. Miller, Paul D. Hanson, S. Dean McBride (eds.), Augsburg (Minneapolis), 1989.

Susan Ackerman, *Under Every Green Tree. Popular Religion in Sixth-Century Judah*, Atlanta, 1992.

Susan Ackerman, "The Queen Mother and the Cult in Ancient Israël". *Journal of Biblical Literature* 112 (1993) 385-401.

Susan Ackerman, *Warrior, Dancer, Seductress, Queen: Women in Judges and Biblical Israël*, New York, 1998.

Susan Ackerman, 'At home with the Goddess', *Symbiosis, Symbolism and the Power of the Past, Canaan, Ancient Israel, and Their Neighbors from the Late Bronze Age through Roman Palestine*, W.G. Dever, S. Gittin eds., Winona Lake, 2003, 455-68.

Susan Ackerman, *When Heroes Love: The Ambiguity of Eros in the Stories of Gilgamesh and David*, New York, 2005.

Susan Ackerman, 'Women and the Worship of Yahweh in Ancient Israel', *Confronting the Past: Archaeological and Historical Essays on Ancient Israel in Honor of William G. Dever*, S. Gitin, J. E. Wright, J. P. Dessel eds., Winona Lake, 2006, 189-97.

Susan Ackerman, 'Household Religion, Family Religion and Woman's Religion in Ancient Israel', *Household and Family Religion in Antiquity*, Oxford, 2008, 127-58.

Susan Ackerman, 'Asherah, The West Semitic Goddess of Spinning and Weaving', *Journal of Near Eastern Studies*, vol 67 nr 1, januari 2008, 1-29.

Susan Ackerman, 'Who is sacrificing at Siloh? The priesthoods of Ancient Israël's regional Sanctuaries', *Levites and Priests in Biblical History and Tradition*, Mark Leuchter, Jeremy M. Hutton eds., SBL, Atlanta, 2011, 25-43.

Rainer Albertz, *Religionsgeschichte Israels in alttestamentlicher Zeit*. Teil 1: Von den Anfängen bis zum Ende der Königszeit, Teil 2: Vom Exil bis zu den Makkabäern. ATD Ergänzungsreihe Band 8/1, Göttingen, 1992.

Max Arav, *Jezus gestalte van de Tora. Joodse mystiek in het Lukas evangelie*, Baarn, 1999.

Muhammad Ata ur-Rahim, *Jesus Prophet of Islam*, New York, 1991.

Richard Baer jr., *Philo's Use of the Categories Male and Female*. Arbeiten zur Literatur und Geschichte des Hellenistischen Judentums III, Leiden, 1970.

Ineke Bal, Fokkelien van Dijk-Hemmes, Greetje van Ginneken eds., *En Sara in haar tent lachte, Patriarchaat en verzet in bijbelverhalen*, Utrecht, 1984.

Margaret Barker, *The Older Testament. A Survival of Themes from the Ancient Royal Cult in Sectarian Judaism and Early Christianity*, Londen, 1987.

Margaret Barker, *The Lost Prophet. The Book Enoch and its influence on Christianity*, Londen, 1988.

Margaret Barker, *The Gate of Heaven. The history and Symbolism of the Temple in Jerusalem*, Londen, 1991.

Margaret Barker, *The Great Angel. A Study of Israël's second God*, Londen, 1992.

Margaret Barker, 'Beyond the veil. The Priestly Origins of the Apocalypses', *Scottish Journal of Theology* 51.1 (1998) 1-21.

Margaret Barker, *The Revelation of Jesus Christ, Which God gave to him to show to his servants what must soon take place (Rev 1.1.)*, Edinburgh, 2000.

Margaret Barker, *Text and Context*, 1-15 2002, artikel on line op website www.margaretbarker.com.

Margaret Barker, *The Great High Priest. The Temple Roots of Christian Liturgy*, Londen, 2003.

Margaret Barker, *An Extraordinary Gathering of Angels*, Londen, 2004, Antwerpen, 2007.

Margaret Barker, 'The Images of Mary in the Litany of Loreto', *Usus Antiquior* vol 1 nr 2, July 2010, 110-131, 114.

Margaret Barker, *The Mother of the Lord, Vol 1: The Lady in the temple*, Londen, 2012.

Margaret Barker, *King of the Jews. Temple Theology in John's Gospel*, Londen, 2014.

S. B. Barker, 'Sons of God', *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDD)*, 1486-1510.

D. Bartélemy, 'Les Tiquané Sopherim et la Critique Textuelle de l'Ancien Testament', *Supplement van Vetus Testamentum* vol IX, 1963, 285-304.

H. L. Beck, M. de Jonge, P. S. van Koningsveld, K. van der Toorn, T.E. Vetter, *Grondleggers van het geloof. De levensverhalen van Mozes, Boeddha, Jezus en Mohammed*, Amsterdam, 1997.

- Mary Beard, John North, *Pagan Priests. Religion and Power in the Ancient World*, Londen, 1990.
- M. A. Beek, *Wegen en voetsporen van het Oude Testament*, Baarn, 1989.
- Bob Becking, Meindert Dijkstra eds., *Een God alleen...? Over monotheïsme in Oud-Israël en de verering van de godin Asjera*, Kampen, 1998, 2001 (tweede druk).
- Zafriira Ben-Barak, "The Queen Consort and the Struggle for Succession to the Throne", *La Femme dans le Proche-Orient*, Compte Rendu de la XXXIIIe Rencontre Assyriologique Internationale (Parijs, 7-10 juli, 1986) Jean-Marie Durand ed., Parijs, 1987, 33-40, 38 voor overzicht van namen.
- Schalom Ben-Chorin, *Die Erwahlung Israëls. Ein theologisch-politischer Traktat*, München, 1993; Ne. vert. *De verkiezing van Israël. Een theologisch-politieke beschouwing*, Baarn, 1994.
- De Bijbel in Vrouwelijk Perspectief*. Louise Schrottoff, Silvia Schroer en Marie-Thérès Wacker eds., Baarn 1998.
- Tilde Binger, *Asherah. Goddesses in Ugarit, Israel and the Old Testament*. Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series 212, Sheffield, 1997.
- Phyllis Bird, "To play the Harlot: An Inquiry into an Old Testament Metaphor", *Gender and Difference in Ancient Israel*, P.L. Day ed., Minneapolis, 1989, 75-94.
- Phyllis Bird, "The Place of Women in the Israelite Cultus". *Ancient Israelite Religion, Essays in Honor of Frank Moore Cross*, Patrick D. Miller, Paul D. Hanson, S. Dean McBride (eds). Augsburg Minneapolis, 1989, 397-419.
- Georg Braulik, "Die Ablehnung der Göttin Aschera in Israel. War sie erst deuteronomistisch, diente sie der Unterdrückung der Frauen?", *Der eine Gott und die Göttin*, Freiburg, 1991, 106-150.
- Athalya Brenner, *The Israelite Woman. Social Role and Literary Type in Biblical Narrative*, Sheffield, 1985.
- Athalya Brenner en Fokkeliën van Dijk-Hemmes, *On Gendering Texts. Female and Male Voices in the Hebrew Bible*, Leiden, 1993.
- Athalya Brenner, *I am... Biblical Women Tell Their Own Stories*, Minneapolis, 2009.
- Brockelmann, C. von; 'Allah und die Götzen, der Ursprung des islamischen Monotheismus', *Archiv für Religionswissenschaft* 21 (1922) p. 99-121.
- Coward, Harold (red.): *Leven na de dood. Wereldreligies over het hiernamaals*. Antwerpen, 1999. Oorspronkelijke titel: *Life after Death in World Religion*, New York, 1997.
- Der eine Gott und die Göttin. Gottesvorstellungen des biblischen Israel im Horizont feministischer Theologie*. Marie-Thérès Wacker, Erich Zenger, eds., *Questiones Disputatae* 135, Freiburg, 1991.
- April D. DeConick, *Holy Misogyny. Why the Sex and Gender Conflicts in the Early Church Still Matter*, Londen, 2011.
- William G. Dever, "The Contribution of Archaeology to the Study of Canaanite and Early Israelite Religion", *Ancient Israelite Religion, Essays in Honor of Frank Moore Cross*, Patrick D. Miller, Paul D. Hanson, S. Dean McBride (eds), 209-247.
- William G. Dever, 'Iron Age Epigraphic Material from the Area of Khirbet el-Kôm'. *Hebrew Union College Annual* 40-1, 1969-70, 129-204.
- William G. Dever, *Did God Have a Wife? Archaeology and Folk Religion in Ancient Israel*, Grand Rapids, 2005.
- Dictionary of Deities and Demons in the Bible*. Karel van der Toorn, Bob Becking, Pieter W. van der Horst eds., Leiden, 1995 (afgekort tot: **DDD**).
- J.R. Engle, *Pillar Figurines of Iron Age and Asherah/Asherim*, (Diss.), Pittsburgh, 1979.
- Feministische Exegese zie Bijbel in Vrouwelijk Perspectief*. Louise Schrottoff, Silvia Schroer en Marie-Thérès Wacker eds., Darmstadt, 1995.
- Israel Finkelstein, Amihai Mazar, *The Quest for the Historical Israel. Debating Archaeology and the History of Early Israel*, Brian B. Schmidt ed., SBL, Atlanta, 2007.
- Yosef Garfinkel, Michelle Miller, *Sha'ar Hagolan I, Neolithic Art in Context*, Oxford, 2002.
- Yosef Garfinkel, *The Goddess of Sha'ar Hagolan: Excavation at a Neolithic site in Israel*, Jerusalem, 2004.
- Th. Gaster, *The Dead Sea Scriptures. With Introduction and Notes*, New York, 1976.
- Gender and Difference in Ancient Israel*, P.L. Day ed., Minneapolis, 1989.
- Erwin Goodenough, *Jewish Symbols in the Greco-Roman Period*. Bollingen Series XXXVII, vol II, Princeton University Press, Princeton, 1964.
- Roland Gradwohl, *Was ist der Talmud? Einführung in die 'Mündliche Tradition' Israels*, Stuttgart, 1983; Ne. vert. *Wat is de Talmud? Inleiding in de 'mondelijke traditie' van het Jodendom*, Baarn, 1985.
- Robert Graves en Raphael Patai, *Hebrew Myths: the Book of Genesis*, Londen, 1963, herdrt. in 1989.
- Tamara Green, *The City of the Moon-god: Religious Traditions of Harran*. Religions in the Graeco-Roman World 114, Leiden, 1992.
- H. Gunkel, *Schöpfung und Chaos in Urzeit und Endzeit. Eine religionsgeschichtliche Untersuchung über Gen 1 und Ap Joh 12*, Göttingen, 1895.
- Anton van Harskamp, Bert Montsma, Lieve Troch, Anton Wessels, *Fundamentalisme. Tussen afkeer en herkenning*. VU segmenten 6, Zoetermeer, 1999.

- Albert van der Heide, *Het Jodendom*, Kampen, 2001.
- Wil van Hilten (red.), *Een vreemde Vrouw. Bevreemding of herkenning. Teksten uit Spreuken en andere wijsheidsliteratuur*. Feministisch-theologische verkenningen nr. 6, Kampen, 1995.
- Ella van 't Hof, *Van Adam tot de Zevende Hemel. Bijbelwijzer*, Groningen, 1990.
- T.A. Holland, *A Typological and Archaeological Study of Human and Animal Representations in the Plastic Art of Palestine during the Iron Age*, Oxford, 1975.
- C. Houtman, *Een Wellustige en Valse Vrouw? Over een intrigerende 'affaire' in Schrift en uitleg*. Kamper Studies, Kampen, 1998.
- B. Hrozny, "Une inscription de Ras-Samra en langue churrite", *Archiv Orientalní* 26 (1958) 121-122.
- Karl Jaspers, *Vom Ursprung und Ziel der Geschichte*, Zürich, 1949.
- Othmar Keel en Christoph Uehlinger, *Göttinen, Götter und Gottessymbole*. Neue Erkenntnisse zur Religionsgeschichte Kanaans und Israels aufgrund bislang unerschlossener Quellen, *Questiones Disputatae* 134, Freiburg, Basel, Wenen, 1992.
- Othmar Keel, Thoams Staubli, *les Animaux du 6ème Jour. Les Animaux dans la Bible et dans l'Orient Ancient*, Freiburg, 2003.
- Othmar Keel, Silva Schroer, *Eva-Mutter alles Lebendigen. Frauen- und Göttinnenidole aus der Alten Orient*. Academic Press Fribourg, Freiburg, Schweiz-Zwitsersland, 2004.
- Othmar Keel, *Salomons Tempel*, Freiburg, 2004.
- Othmar Keel, 'Die Heilung des Bruchs zwischen kanaänischer und israelitischer Kultur', *Vertikale Ökumene, Erinnerungsarbeit im Dienst des interreligiösen Dialogs*, Fribourg, 2005, 11-26.
- Othmar Keel, *Die Geschichte Jerusalems und die Entstehung des Monotheismus*, I, II, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2007.
- Othmar Keel, *Gott Weiblich. Eine verborgene Seite des biblischen Gottes*, Bibel+Orient Museum, Freiburg, 2008; Ne vert: *Divine Surprise! Het vrouwelijke in God*, vert. en bewerking Drs. Stella M. Lubsen-Admiraal, Amsterdam, 2013.
- Kathleen M. Kenyon, *Archaeology in the Holy Land*; Ne. vert. *Archeologie in het Heilige Land*, Utrecht, 1964.
- Raz Kletter, *The Judean Pillar-Figurines and the Archaeology of Asherah*, BAR international Series 636, Oxford, 1996, Judea 177-231, Jeruzalem 232-236.
- C. Kloos, *Yhwh's combat with the Sea. A Canaanite Tradition in the Religion of Ancient Israel*, Amsterdam, Leiden, 1986.
- Marjo Korpel, "Asjera buiten Israel", *Één God Alleen...? Over monotheïsme in Oud-Israël en de verering van de godin Asjera*, Bob Becking en Meindert Dijkstra eds., Kampen, 1998, 93-109.
- Marjo C. A. Korpel, Johannes C. De Moor, *Adam, Eve, and the Devil. A New Beginning*, Sheffield Pheunix Press, 2014.
- Ingeborg Kruse, *Frauenkonkordanz. Zur Bibel*, Stuttgart, 2001.
- Niels Peter Lemche, *The Israelites in History and Tradition*, Londen, 1998.
- Pinchas Lapide, *Was Eva overal de schuld van?*, Kampen, 1986.
- Mark Leuchter, Jeremy M. Hutton, *Levites and Priests in Biblical History and Tradition*, SBL, Atlanta, 2011.
- T. J. Lewis, *Cults of the Dead in Ancient Israël and Ugarit*. Harvard Semitic Monographs 39, Atlanta, 1989.
- Edmondo Lupieri, *In the Name of God. The Making of Global Christianity*, Grand Rapids Michigan, 2011.
- W. A. Maier, 'Aserah: Extrabiblical Evidence'. Harvard Semitic Monographs 37 Atlanta, 1986, 81-191.
- John L. McKenzie S. J., "Gods and Nature in the Old Testament", *The Catholic Biblical Quarterly* 14 (1952) 124-145.
- R. Mellinkhoff, *The Horned Moses in Medieval Art and Thought*, Berkeley, 1970.
- Zev Meshel, 'Israelite Religious Centre of Kuntillet 'Arjud, Sinai', *Archaeology and Fertility Cult in the Ancient Mediterranean*, Malta, 1985, 237-39.
- Carol Meyers, 'Household Religion', *Religious Diversity*, 118-134.
- Patrick D. Miller, Paul D. Hanson, S. Dean McBride (eds.), *Ancient Israelite Religion, Essays in Honor of Frank Moore Cross*, Augsburg Minneapolis, 1989.
- Johannes C. de Moor, *The rise of Yahwism. The roots of Israelite Monotheism*, Leuven, 1990, 1997 tw. dr.
- E. T. Mullen jr., *The Divine Council in Canaanite and Early Hebrew Literature*, Harvard Semitic Monographs 24, Chicago, 1980.
- Ora Negbi, *Canaanite Gods in Metal. An Archaeological Study of Ancient Syro-Palestinian Figurines*, Tel Aviv, 1976.
- Susan Niditch, 'Experiencing the Divine: Heavenly Visits, Earthly Encounters and the Land of the Dead', *Religious Diversity*, 11-22.
- Herbert Niehr, "Israelite Religion and 'Canaanite' Religion", *Religious Diversity in Ancient Israel and Judah*, Francesca Stavrakopoulou, John Barton eds., 2010, 2011, 2012, 23-36.
- Saul M. Olyan, "Some Observations Concerning the Identity of the Queen of Heaven", *Ugarit-Forschungen* 19 (1987) 161-174.

- Saul M. Olyan: *Asherah and the Cult of Yahweh in Israel*. Society of Biblical Literature Monograph Series 34, Atlanta, 1988.
- A. Leo Oppenheim, 'The Golden Garments of the Gods', *Journal of Near Eastern Studies*, 1949, 172-193.
- A. Leo Oppenheim, *Ancient Mesopotamia: Portrait of a Dead Civilization*. Chicago, Londen, 1977.
- Graham Phillips, *Langs het pad van Mozes. Een opmerkelijke reconstructie*, Baarn, 2002.
- John A. Philips, *Eve. The History of an Idea*, New York, 1984.
- Raymond F. Person jr., *The Deuteronomistic School. History, Social Setting, and Literature*, Sheffield Academic Press, 2002.
- Beate Pongratz-Leisten, *Reconsidering the Concept of Revolutionary Monotheism*, Indiana, 2011.
- M. Pope, *Song of Songs*, Garden City New York, 1977.
- Donald B. Redford, *Egypt, Canaan and Israel in Ancient Times*, Cairo, 1993, Princeton, 1995 (2^e dr).
- Religious Diversity in Ancient Israel and Judah*, Francesca Stavrakopoulou, John Barton eds., Londen, New York, 2010, 2011, 2012.
- H. Ringgren, *Word and Wisdom: Studies in the Hypostatization of Divine Qualities and Functions in the Ancient Near East*, Lyon, 1947.
- H. H. Rowley, *The Servant of the Lord and other Essays on the Old Testament*, Londen, 1952.
- Marc Rozelaar, *Het Hooglied. Uit het Hebreeuws in Nederlandse verzen en van een inleidende Studie en een Toelichting voorzien*, Kampen, 1988.
- Helen Schüngel-Straumann, "Weibliche Dimensionen in mesopotamischen und alttestamentlichen Schöpfungsaussagen und ihre feministische Kritik", *Der eine Gott und die Göttin*, 49-81.
- Silvia Schroer en Helen Schüngel-Straumann, *Gott im Bild einer Frau*. Themenheft Bibel heute 103 (1990).
- Silvia Schroer, "Die göttliche Weisheit und der nachexilische Monotheismus", *Der Eine Gott und die Göttin: Gottesvorstellungen des biblischen Israel im Horizont feministischer Theologie*. Marie Thérès Wacke, Silvia Schroer en Erich Zenger. *QD* 135, Freiburg, 1991, 151-182.
- Silvia Schroer. "Op weg naar een feministische reconstructie van de geschiedenis van Israël", *Bijbel in Vrouwelijk Perspectief*, Baarn, 1998, 95-190.
- Silvia Schroer, 'Idole-die faszinerende Vielfalt der Frauen- und Göttingenfigürchen', Othmar Keel en Silvia Schroer, *Eva-Mutter alles Lebendiges*, Academic Press Fribourg Schweiz, 2004, proloog 1, 8-25.
- Silvia Schroer, 'Kontinuität und Wandel – der Zugang über die Typologie', Othmar Keel en Silvia Schroer, *Eva-Mutter alles Lebendigen*, Academic Press Fribourg Schweiz, 2004, proloog 2, 26-43.
- Kurt Seligmann, *Magic, Supernaturalism and Religion*, New York, 1948.
- Sarah Shectman, 'The Social Status of Priestly and Levite Women', *Levites and Priests in Biblical History and Tradition*, SBL, Atlanta, 2011, 83-99.
- Efraïm Shmueli, *Seven Jewish Cultures; a Reinterpretation of Jewish History and Thought*, Cambridge, 1980.
- Mark S. Smith, *The early History of God. Yahweh and the Other Deities in ancient Israel*, Cambridge, 2002.
- Henk J. Spiereburg, *De Philonische Geheime Leer. De kabbala van Philo van Alexandrië*, Deventer, 2001.
- F. Stanley Jones ed., *The Rediscovery of Jewish Christianity. From Toland to Bauer*, SBL, Atlanta, 2012.
- Thomas Staubli, *Werbung für die Götter. Heilsbringer aus 4000 Jahre*, Freiburg, 2003.
- Francesca Stavrakopoulou, John Barton eds., *Religious Diversity in Ancient Israel and Judah*, Londen, New York, 2010, 2011, 2012.
- Karel van der Toorn, "Herem-Bethel and Elephantine Oath Procedure". *Zeitschrift für Alttestamentliche Wissenschaft* 98 (1986) 282-285.
- Karel van der Toorn, *Van haar wieg tot haar graf. De rol van de godsdienst in het leven van de Israëlitische en de Babylonische vrouw*, Baarn, 1987.
- Karel van der Toorn, "Anat-Yahu, Some other Deities, and the Jews of Elephantine". *Numen* 39 (1992) 80-101.
- Karel van der Toorn, *Family Religion in Babylonia, Syria and Israel. Continuity and Change in the Forms of Religious Life*. Studies in the History and Culture of the Ancient Near East 7, Leiden, 1996.
- Karel; van der Toorn, 'Mozes', *Grondleggers van het geloof*, Amsterdam, 1997, p. 9-48.
- J. Tropper, *Nekromantie. Totenbefragung im Alten Orient und im Alten Testament*. Alter Orient und Altes Testament 223, Neukirchen-Vluyn, 1989.
- Tijn, Maartje van; *Niemand zal heersen over de vrouw*, Amsterdam, 1987.
- Tijn, Maartje van; *Midrasjiem, over goed en kwaad 1. De mens, waar goed en kwaad tezamen komen*, Kampen, 1991.
- Maartje van Tijn, *Vrouwvrijdandig. Over de vrouw (on)vriendelijkheid in het Eerste Testament*, Zoetermeer, 1992.
- Christoph Uehlinger, 'Nackte Göttin in der Bildkunst', *Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie* IX, Berlin, New York, 1999, 53-64.
- Geza Vermès ed., *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, Harmondsworth, 1997.
- Geza Vermes, *The Dead Sea Scrolls. Qumran in perspective*, Philadelphia, 1985.

- Vries, Anneke de; *Wie kijft die blijft. Vrouwen in Bijbelvertalingen*, Amsterdam, Antwerpen, 2000.
- Karel J. H. Vriezen, "Archeologische sporen van cultus in Oud-Israël", *Een God Alleen...?* B. Becking en M. Dijkstra eds., 31-57.
- T. C. Vriezen, *Onderzoek naar de Paradijsvoorstelling bij de Oude Semitische Volken*, Wageningen, 1937.
- Marie-Térès Wacker, Erich Zenger, eds., *Der eine Gott und die Göttin. Gottesvorstellungen des biblischen im Horizont feministischer Theologie*. *Questiones Disputatae* 135, Freiburg, 1991.
- Julius Wellhausen, *Grundrisse zum Alten Testament*. Theologische Bücherei 27, München, 1965.
- Urs Winter, *Frau und Göttin. Exegetische und ikonographische Studien zum weiblichen Gottesbild im alten Israel und in dessen Umwelt*, *Orbis Biblicus et Orientalis* 53. Universitätsverlag Freiburg Schweiz Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1987.
- Harry Austryn Wolfson, *Philo: Foundations of Religious Philosophy in Judaism, Christianity and Islam*, Harvard, 1962.
- Nicolas Wyatt, *Word of Tree and Whisper of Stone, and Other Papers on Ugaritic Thought*, Gorgias Ugaritic Series I, Piscataway, New York, 2007.
- Nicolas Wyatt, 'Royal Religion in Ancient Judah', *Religious Diversity*, 61-81.
- Vera Zingsem, *Lilith, Adams erste Frau*, Tübingen, 1999, 2009 (3^e dr).

IV.8 Vroeg-christelijke stromingen, de gnosis

- Esther A. de Boer, *The Gospel of Mary. Beyond a Gnostic and a Biblical Mary Magdalene*, Londen, New York, 2004.
- Roelof van den Broek, *De Taal van de Gnosis*. Gnostische teksten uit Nag Hammadi, Baarn, 1986.
- Roelof van den Broek en Cis van Heertum, *From Poimandres to Jacob Böhme: Gnosis Hermeticism and the Christian Tradition*, Amsterdam, 2000.
- Roelof van de Broek, *Hermes Trismegistus, Inleiding, Teksten, Commentaren*, Amsterdam, 2006.
- Roelof van den Broek, *Gnostic Religion in Antiquity*, Cambridge University Press, 2013.
- J. Jacobsen Buckley, 'Libertines or Not: Fruit, Bread, Semen and Other Body Fluids in Gnosticism', *Journal of Early Christian Studies*, 2 (1994) 15-31.
- Tobias Churton, *Geschiedenis van de Gnosis. De kennis van het hart*, Utrecht, 1989.
- Dictionary of Gnosis and Western Esotericism*, Wouter J. Hanegraaff, ed., Leiden, 2006.
- B. D. Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture. The Effect of Early Christological Controversies on the Text of the New Testament*, New York, Oxford, 1993.
- B. D. Ehrman, *Lost Scriptures, Books that Did Not Make It into the New Testament*, Oxford, 2003.
- Timothy Freke en Peter Gandy, *The Jesus Mysteries. Was the original Jesus A Pagan God?* New York, 1999.
- Timothy Freke en Peter Gandy, *Jesus and the Goddess. The secret Teachings of the Original Christians*, New York, 2001.
- Timothy Freke en Peter Gandy, *The Laughing Jesus*, New York, 2003.
- W. H. C. Friend, *The Rise of Christianity*, Londen, 1986.
- S. J. Gathercole, *The Preexistent Son. Recovering the Christologies of Matthew, Mark and Luke*, Cambridge, 2006.
- Deirdre J. Good, "Pistis Sophia", *Searching the Scriptures*, Elisabeth Schüssler Fiorenza ed., Vol 2, 678-707.
- Deirdre J. Good, *Reconstructing the Tradition of Sophia in Gnostic Literature*, Society of Biblical Literature Monograph Series, Atlanta, 1987.
- R. M. Grant, *Gnosticism and Early Christianity*, New York, 1966.
- Tom Harpur, *De Heidense Christus*, Deventer, 2004.
- E. Hennecke, W. Schneemelcher, *Neutestamentliche Apocryphen in deutscher Übersetzung*, bd 1: Evangelien, bd 2 Apostolisches, Apocalypsen und Verwandtes, Tübingen, 1959, 1964.
- Hans Jonas, *Gnosis und spätantiker Geist*. I, II, Göttingen, 1954.
- Karen L. King ed., *Images of the Feminine in Gnosticism*. Studies in Antiquity and Christianity, Philadelphia, 1988.
- Karin L. King, 'Approaching the Variants of the Apocryphon of John', *The Nag Hammadi Library After Fifty Years*. Leiden, New York, Köln, 1997, 105-37.
- Karen L. King, *What is Gnosticism?* Cambridge, 2003.
- A. F. J. Klijn, *De Apocriefen van het Nieuwe Testament, Buitenbijbelse Evangelien, Handelingen, Brieven en Openbaringen*, Kampen, 2006.
- Hans Leisegang, *Die Gnosis*, Leipzig, 1924.
- Margaretha Lelyveld, *Les Logia de la vie dans l'Évangile selon Thomas. À la recherche d'une tradition et d'une rédaction*, Leiden, 1987.
- Bram Moerland, *Schatgraven in Nag Hammadi. Inleiding tot de gnostiek*, Den Haag, 2004.
- Elaine Pagels, *The gnostic Gospels*, Harmondsworth, 1982; Ned. vert. *De Gnostische Evangelien*. Gaade Amerongen, 1980.
- Elaine Pagels, *Adam, Eva en de Slang*, Katwijk aan Zee, 1989.

- PHEME PERKINS, "Sophia as Goddess in the Nag Hammadi Codices", *Images of The Feminine in Gnosticism*. Karen L. King ed., 96-112.
- GILLES QUISPÉL, *Gnosis als Weltreligion*, Zürich, 1951, 1972 (2e ed.).
- GILLES QUISPÉL ed., *De Hermetische Gnosis in de loop der eeuwen. Beschouwingen over de invloed van een Egyptische religie op de cultuur van het Westen*, Baarn, 1992.
- GILLES QUISPÉL, *Valentinus de gnosticus en zijn Evangelie der Waarheid*, Amsterdam, 2003.
- KURT RUDOLPH, *Gnosis und Spätantike Religionsgeschichte, Gesammelte Aufsätze*, Leiden, New York, Keulen, 1996.
- MADELEINE SCOPELLO, *Femme, Gnose et Manichéisme*, Leiden, 2005.
- JACOB SLAVENBURG, WILLEM GLAUDEMANS, *De Nag Hammadi-Geschriften. Een integrale vertaling van alle teksten uit de Nag Hammadi Codices en de Berlijnse Codex*, Deventer, 2004.

Christendom

- MARGARET ALIC, *Hypatia's Heritage: A History of Women in Science from Antiquity Through the Nineteenth Century*. 1986. Duitse vert. *Hypatias Töchter. Der verleugnete Anteil der Frauen an der Naturwissenschaft*. Zürich, 1991.
- KAREN ARMSTRONG, *Het evangelie volgens de vrouw*, Amsterdam, 1997.
- J. ASHTON, "The transformation of Wisdom: A study of the Prologue of John's Gospel", *New Testament Studies* (1986) 161-86.
- MICHAEL BAIGENT, RICHARD LEIGH, HENRI LINCOLN, *Holy Blood Holy Grail*, New York, 1982.
- SABINE BAUER, "Hypatia von Alexandria", *Die Spiegel der Sophia. Zum begriff der weiblichen Weisheit im Altertum und Mittelalter*. Diss., Wenen, 1998, 74-84.
- EAN BEGG, *The cult of the Black Virgin*, Londen, 1985.
- S. BENKO, *The Virgin Goddess. Studies in the pagan and Christian Roots of Mariology*, Leiden, 1993.
- PAMELA BERGER, *The Goddess Obscured: Transformation of the Grain Protectress from Goddess to Saint*, Boston, 1985.
- PETRA VAN BOHEEMEN, PAUL DIRKSE, *Duivels en Démonen. De duivel in de Nederlandse Beeldcultuur*, Utrecht 1994.
- BOSS, SARAH JANE, *Mary. The complete Resource*, Londen, New York, 2007.
- S. P. BROCK, "The Holy Spirit as Feminine in Early Syriac Literature", *After Eve: Women, Theology and the Christian Tradition*, J. Soskice., Londen, 1990, 73-88.
- DAN BROWN, *De Da Vinci Code*, Amsterdam, 2004.
- R. E. BROWN, K. P. DONFRIED, J. A. FITZMYER, J. REUMANN, eds., *Mary in the New Testament*, Philadelphia, New York, Ramsey, Toronto, 1978.
- SIMON COX, *De Geheimen van de Da Vinci Code. Wat zijn de feiten en wat is fictie?* Amsterdam, 2004.
- CLAUDIA V. CAMP, *Wisdom and The Feminine in the Book of Proverbs*, Sheffield, 1985.
- PATRICK CHATELION COUNET, *De Werkelijke Jezus. Jezus: Griek, Jood, Mens, God*, Zoetermeer, 2003.
- HAROLD COWARD (ed.), *Leven na de dood. Wereldreligies over het hiernamaals*, Antwerpen, 1999.
- Oorspronkelijke titel: *Life after Death in World Religion*. New York, 1997.
- HAROLD COWARD, *Scripture in the World Religions. A short introduction*, Boston, 2000.
- HAROLD COWARD, *Pluralism in the World Religions. A short introduction*, Boston, 2000.
- KATHLEEN G. DAMIANI, *Sophia: Exile and Return*. Diss., Cincinnati, 1997.
- J. DANIELÉLOU, H. I. MARROU, *Nouvelle Histoire de l'Église. Des Origines à Saint Grégoire le Grand*. I, II, Parijs, 1963.
- J. DANIELÉLOU, *Message évangéliste et culture hellénistique aux IIe et IIIe siècles*, Parijs, 1961.
- J. DANIELÉLOU, *Théologie du judéo-christianisme*, Parijs, 1965.
- P. VAN GEEST EN J. VAN OORT, *Augustiniana Neerlandica. Aspecten van Augustinus'spiritualiteit en haar doorwerking*, Leuven, 2004.
- TOM HARPUR, *De heidense Christus. Herontdekking van het verloren licht*, Deventer, 2004.
- SUSAN HEINE, *Wiedererlebung der Göttinnen?*. Göttingen, 1987; Engelse vert. *Christianity and the Goddess. Systematic criticism of a feminist theology*, Londen, 1988.
- ELIZABETH A. JOHNSON, *She who is. The mystery of God in Feminist Theological Discourse*, New York, 1993.
- ANNE JENSEN, *God's self-confident daughters. Early christianity and the liberation of women*, Kampen, 1996.
- M. DE JONGE, 'Jezus', *Grondleggers van het geloof*, Amsterdam 1997, p.101-156.
- E. JONES, "The Madonna's Conception Through the Ear", *Essays in Applied Psychoanalysis* 2 (Londen, 1951) 266-357.
- JOHN S. KLOPPENBORG, "Isis and Sophia in the Book of Wisdom", *Harvard Theological Review* 75, januari 1982, 57-84.
- MANFRED KRÜGER, *Christus-Sophia. Die Weisheit baut sich ihr Haus*, Hamburg, 2011.
- BERNARD LANG, *Wisdom and the Book of Proverbs: a Hebrew Goddess Redefined*, New York, 1986.
- BERNARD LANG, 'Wisdom', *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDD)*, 1692-1702.
- F. A. VON LEHNER, *Die Marienverehrung in den ersten drei Jahrhunderten*, Stuttgart, 1881.

- Hermann von Lips, "Christus als Sophia? Weisheitliche Traditionen in der urchristlichen Christologie", *Anfänge der Christologie: Festschrift Ferdinand Hahn*. Cilliers Breitenbach en Henning Paulsen (eds.), Göttingen, 1991, 75-96.
- Burton L. Mack, *Logos und Sophia. Untersuchungen zur Weisheitstheologie im hellenistischen Judentums*, Berlin, 1973.
- Marjorie M. Malvern, *The Magdalen's Origins and Metamorphoses*. Southern Illinois University Press, 1975.
- C. Matthews, *Sophia, Goddess of Wisdom Bride of God*, Wheaton Il., 2001.
- Bargil Pixner, *Mit Jesus durch Galiläa nach dem fünften Evangelium*, Rosh Pina, 1992.
- Gilles Quispel, "De Zwarte Madonna, Onze moeder die in de aarde is", *Uit naam van de godin: een oproep tot innerlijke emancipatie*, Heleen Crul (ed.), 1985, 37-54.
- Silvia Schroer, "Zur Deutung der Hand unter den Grabinschrift von Chirbet el Qôm. *Ugarit Forschung* 15 (1983) 191-199.
- Silvia Schroer, "Der Geist, die Weisheit und die Taube. Feministisch-kritische Exegese eines neutestamentlichen Symbols auf dem Hintergrund seiner altorientalischen und hellenistisch-frühdiasporischen Traditionsgeschichte", *Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie*, bd 33 (1986) 197-225.
- Silvia Schroer, "Die Zweiggöttin in Palästina/Israel. Von der Mittelbronze-Zeit bis zu Jesu Sirach", Max Küchler en Christoph Uhlinger eds., Jerusalem. Texte-Bilder-Steine, *Novum Testamentum et Orbis Antiquus 6 Festschrift für FS Hilde und Othmar Keel-Leu*. Fribourg/Göttingen, 1987, 201-225.
- Silvia Schroer, *Neues Bibel-Lexikon*, onder 'Elfenbein', 'Göttin', 'Ikonographie', 'Biblische', *Neues Bibel-Lexikon* Zürich, 1991-2001.
- Silvia Schroer, "Die göttliche Weisheit und der nachexilische Monotheismus", *Der Eine Gott und die Göttin: Gottesvorstellungen des biblischen Israel im Horizont feministischer Theologie*. Marie Thérès Wacke, Silvia Schroer en Erich Zenger. *QD 135*, Freiburg, 1991, 151-182.
- Silvia Schroer, 'Die personifizierte Sophia im Buch der Weisheit', *Ein Gott Allein*, W. Dietrich & M. A. Klopfenstein eds., Freiburg, Göttingen, 1994, 543-558.
- Silvia Schroer, "The Book of Sophia", *Searching the Scriptures*. Elisabeth Schüssler Fiorenza ed., Vol 2: *A Feminist Commentary*, 17-38.
- Elisabeth Schüssler Fiorenza, "Wisdom Mythology and the Christological Hymns of the New Testament", *Aspects of Wisdom in Judaism and Early Christianity*, R. L. Wilken, ed., Londen, 1975.
- Elisabeth Schüssler Fiorenza, 'Word, Spirit and Power: Women in early christian communities', *Women of Spirit. Female Leadership in the Jewish and Christian Traditions*, R. Ruether, E. McLaughlin, eds., New York, 1979, 29-70.
- Elisabeth Schüssler Fiorenza, *In Memory of Her. A Feminist Theological Reconstruction of Christian Origins*, New York, 1983.
- Elisabeth Schüssler Fiorenza ed., *Searching the Scriptures*. Vol 1 en 2, New York, 1994.
- Elisabeth Schüssler Fiorenza, *Jesus, Miriam's child, Sophia's prophet, critical issues in feminist Christology*, 1994, Kampen, 1997; Ne. vert. *Jezus, kind van Mirjam, profeet van Sophia*, Kampen, 1997.
- P. Schäfer, *Mirror of his Beauty, Feminine Images of God from the Bible to the early Kabbalah*, Princeton, New Jersey, 2002.
- Susanne Schaub, *Sophia, das Weibliche in Gott*, München, 1994, Zeist, 1998.
- Thomas Schipflinger, *Sophia-Maria. Eine ganzheitliche Vision der Schöpfung*, München, Zürich, Regensburg, 1988; Eng. vert.: *Sophia-Maria, a Holistic Vision of Creation*, York Beach Maine, 1998.
- M. Scott, *Sophia and the Johanne Jesus*, Journal for the Study of the New Testament Supplement Series no 71, Sheffield, 1992.
- G. Söll, *Handbuch der Dogmengeschichte III, 4: Mariologie*, Freiburg, Basel, Wenen, 1978.
- Paul M. Sigl, *Die Frau aller Völker, Miterlöserin, Mittlerin, Fürsprecherin*, Amsterdam, Rome, 1998.
- M. Simon, *Les Premiers Chrétiens*, Parijs, 1952.
- M. Simon, *Les Sectes Juives au temps de Jésus*, Parijs, 1960.
- Morton Smith, *Jesus The Magician*, Londen, 1978.
- G. Söll, *Handbuch der Dogmengeschichte III, 4: Mariologie*. Freiburg, Basel, Wien, 1978.
- Hans Stolp, *Maria Magdalena of het lot van de vrouw*, Baarn, 2000.
- Michael Vapori, Evie Zachariades-Holmberg 'The Akathist hymn and Small Compline', Brookline, 1999.
- A. Vööbus, *History of Asceticism in the Syrian Orient*, Leuven, 1958.
- Caroline Walker Bynum, *Jesus as Mother*, Berkeley, 1982; recensie *Jesus as Mother* van Bernard McGuinn in *Church History* 52 (1983) 497-98.
- Caroline Walker Bynum, "Jesus as Mother". *Harvard Theological Review* 70 (1977) 257-284.
- Marina Warner, *Alone Of All Her Sex. The Myth and the Cult of the Virgin Mary*, Londen, 1976.
- Ulrike Wiethaus, "Gott als Mutter in mittelalterlichen Spiritualität. Methodologische Überlegungen zu Caroline Walker Bynums Buch "Jesus as Mother", *Der Gott der Männer und die Frauen*. Marie Thérès Wacker ed., Theologie zur Zeit bd 2, Dusseldorf.

Naschrift 1

Zie Deel I, De Lente, onder: vrouwenstudies, matriarchaat, godin-onderzoek

Naschrift 2 Invloeden van buitenaf

Zie Deel II, De Zomer, onder: Turkije, Eurazië, Indo-Europeanen

Naschrift 2 Invloeden van binnenuit

Psychologie/filosofie/symbolen

- Tjeu van den Berk, *Mystagogie. Inwijding in de symboliek van het bewustzijn*, Zoetermeer, 1999.
- Tjeu van den Berk, *Het Mysterie van de Hersenstam. Over basisfuncties, psychosomatiek en spiritualiteit*. Zoetermeer, 2001.
- Biedermann, H., *Dictionary of Symbolism, Cultural Icons and the Meanings behind them*, New York, 1994.
- Jean Shinoda Bolen, *Godinnen in elke vrouw. Een nieuwe psychologie van de vrouw*, Rotterdam, 1986.
- Jean Shinoda Bolen, *Godinnen in de ouder wordende vrouw*, Rotterdam, 2002.
- J. Campbell, S. Golowin, M. Eliade, *The great Myths of the World*; Ne. vert. *De Grote Mythen van de Wereld*, Kampen, 1999.
- Joseph Campbell, *Primitive Religion, The Masks of God*, New York, 1969.
- Joseph Campbell, *The Hero with a Thousand Faces*, Princeton, 1949, Londen, 1993.
- Fritjof Capra, *The Tao of Physics*, Berkeley, 1975; Ne. vert. *De tao van Fysica. Een onderzoek naar de parallellen tussen de moderne fysica en oosterse mystiek*, Utrecht, 1994.
- Sukie Colegrave, *Androgynie. Eenheid van het vrouwelijke en het mannelijke*, Rotterdam, 1981.
- Sukie Colegrave, *The Spirit of the Valley. Androgyny in Chinese thought*, Londen, 1979, Rotterdam, 1981.
- Cooper, J.C., *An Illustrated Encyclopedia of traditional Symbols*, Londen, 1988.
- Mircea Eliade, *Histoire des croyances et des idées religieuses*, Payot, 1984.
- Mircea Eliade, *Shamanism, Archaic Techniques of Ecstasy*, 1964, herdr. Londen, 1989.
- Henri Ellenberger, *The Discovery of the Unconscious: The History and Evolution of Dynamic Psychiatry*, New York, 1970.
- J. G., Frazer, *The Golden Bough: a study in comparative religion I-II*, Londen, 1890; *The Golden Bough. A study in magic and religion I-XIII*, 3^e ed., Londen 1911-36, Londen, 1994.
- Daniël Goleman, *Emotional Intelligence*; Ne. vert. *Emotionele Intelligentie. Emoties als sleutel tot succes*. Olympus, 2000, 22^e druk.
- Bonnie Greenwell, *Energies of Transformation: a Guide to the Kundalini Process*, Cupertino California, 1990; *Koendalini en transformatie*, Deventer, 1993
- Charles Hampden-Turner, *Maps of the Mind*, Londen 1981; Ne. vert. *De geest in kaart gebracht. De werking van de hersenen voor het eerst gevisualiseerd. Diagrammen en begrippen van de geest en zijn labyrinten*, Haarlem. 1981.
- Gerben Hellinga, Hans Plomp, *Uit je bol. Over XTC, paddelstoelen, wiet en andere middelen*, Amsterdam 1997.
- Stephen Hawking, Roger Penrose, *The nature of space and time*, Princeton, 1996; *De aard van ruimte en tijd*, Amsterdam 1997, tweede druk.
- Charles Herberger, *The riddle of the Sphinx. calendric symbolism in myth and icons*. Efstadiadis, Anniki, Griekenland, 1994.
- William James, *The Varieties of Religious Experience*, Londen, 1902; Ne. vert. *De varianten van religieuze ervaring. Een onderzoek naar de menselijke aard*, Utrecht, 1995.
- Julian Jaynes, 'The Evolution of Language in the Late Pleistocene', *Origins and Evolution of Language*, New York Akademy of Sciences, 1976, vol. 280, 312-325.
- Julian Jaynes, *The Origin of Consciousness in the Breakdown of the Bicameral Mind*, Boston, 1977.
- Carl Gustav Jung: *Gesammelte Werke. Studienausgabe in 20 Bänden*. Zürich, 1972; Eng. vert. C. G. Jung. *Collected Works*. 20 vols., Sir Herbert Read et al. eds., Londen, 1957-79.
- James Lovelock, *Gaia, a new look at life on earth*. Oxford, 1979; Ne. vert. *Gaia, een nieuwe visie op de Aarde*, Utrecht, Antwerpen, 1980.
- Lynne McTaggart, *Het Veld. De zoektocht naar de geheime kracht van het universum*, Deventer, 2004.
- Jan Mighorst, *Waarheid en werkelijkheid in wetenschap en religie. Een verkenning*, Budel 2001.
- Anne Moir, David Jessel, *Brain Sex, The real difference between men and women*, New York, 1989. repr. 1992.
- Anne Moir, Bill Moir, *Why men don't iron. The fascination and unalterable differences between men and women*, New York, 1999.
- Edy de Munck, *Shamanen en Farao's, Kopten en Kelten. Het veranderende mensbeeld door de eeuwen heen*, Hemrik, 1997.
- Erich Neumann, *Ursprungsgeschichte des Bewusstseins*, Zurich, 1949; Eng. vert: *The Origins and History of Consciousness, The Psychological stages in the Development of Personality*. Vol. I en II, Bollingen Foundation, New York, 1954, herdr. Harper Torchbook, 1962.

- Erich Neumann, *The Great Mother: An Analysis of the Archetype*. Princeton University Press, Bollinger Series XLVII, Princeton, New York, 1955, 1961.
- Palmyre Oomen, e.a., *Hersenen, Bewustzijn, Zicht op onszelf*, Nijmegen, 2001.
- P. D. Ouspensky, *In search of the miraculous. Fragments of an Unknown Teaching*, New York 1949; Ne. vert., *Op zoek naar het wonderbaarlijke. Fragmenten van een onbekende leer*, Den Haag, 1977 zesde druk.
- Paddo's, *Onze kleine broeders. Gids naar het rijk der verbeelding*, Amsterdam, 1997.
- Henri van Praag, *Verandering. Functioneren in een tijdperk van snelle verandering*, Rijswijk, 1986.
- Peter Schmidt, *EQ-training*. München, 1999; Ne. vert. *EQ-training. Emotionele Intelligentie in de praktijk*. Baarn, 2000.
- C. J. Schuurman, *Op zoek naar de mens. Het mannelijke en vrouwelijke in oneindig gevarieerde wisselwerking*, Leiden, 1965. Deventer 1976, tweede druk.
- Michael S. Schneider, *A Beginner's Guide to Constructing the Universe*, New York, 1994, Haarlem, 2002.
- Rudolph Steiner, *Het mannelijke en het vrouwelijke. Vier openbare voordrachten gehouden in verschillende plaatsen aangevuld met drie fragmenten en een brief*, Amsterdam 1987.
- Kocku von Stuckrad, *Western Esotericism. A brief History of Secret Knowledge*, Londen, 2005.
- Pierre Teilhard de Chardin, *Het verschijnsel Mens*, Utrecht, Antwerpen, 1958.
- Pierre Teilhard de Chardin, *Het goddelijk Milieu. Essay over het innerlijk leven*, Utrecht, 1964.
- William Irwin Thompson, *The Time Falling Bodies Take to Light*, New York, 1984.
- Frank Visser, *Ken Wilber, Denken als passie*, Rotterdam, 2001.
- Marja de Vries, *De Hele Olifant in Beeld. Inzicht in het bestaan en de werking van Universele Wetten en de Gulden Snede*, Deventer, 2007.
- Gordon R. Wasson, *Soma: Divine Mushroom of Immortality*, Den Haag, 1968.
- Patrick Wells, Douglas Rushkoff, *Stoned Free. How to Get High Without Drugs*, Washington, 1995.
- Ken Wilber, *The Atman project: A transpersonal view of human development*, Wheaton, 1980; Ne. vert. *Het Atman project. Een persoonlijke visie op menselijke ontwikkeling*, Cothen, 1992.
- Ken Wilber, *De Integratie van Wetenschap en Religie*, Utrecht, 1998.
- Ken Wilber, *Integral Psychology. Consciousness, spirit, psychology, therapy*, Boston, 2000; Ne. vert. *Integrale psychologie*, Deventer, 2001.
- A.N. Whitehead, *Process and Reality*, New York, 1929.
- Fred Alan Wolf, *Het spirituele universum. Quantumfysica en het bestaan van de ziel*, vert. Baarn 1998. Oorspronkelijke titel: *The spiritual Universe. How Quantum Physics Proves the Existence of the Soul*. New York, 1996.
- Fred Alan Wolf, "The Eagle's Quest". *A Physicist's Search for Truth in the Heart of the Shamanic World*. New York, 1991; Ne. vert. "De Adelaars Queeste". *Een natuurkundige vindt wetenschappelijke waarheid in de wereld der sjamanen*, Amstelveen, 2000.
- Danah Zohar, *The Quantum Self*, New York, 1990; Ne. vert. *Het quantum-zelf. Een revolutionaire visie op de samenhang tussen mens, bewustzijn en quantumfysica*, Utrecht, 1990.
- Danah Zohar, Ian Marshall, *SQ, Connecting with our Spiritual Intelligence*, Londen, New York, 2000; Ne. vert. *Spirituele Intelligentie. De kwaliteit die grenzen verlegt*, Utrecht, 2000.
- Elémire Zolla, *The Androgyne. Reconciliation of male and female*, Londen, New York, 1981.